ANTHONY MICHAEL COLLINS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. február 16.[1]

C-38/21., C-47/21. és C-232/21. sz. egyesített ügyek

VK
kontra
BMW Bank GmbH (C-38/21)
és
F. F.
kontra
C. Bank AG (C-47/21)
és
CR,
AY,
ML,
BQ
kontra
Volkswagen Bank GmbH,
Audi Bank (C-232/21)

(a Landgericht Ravensburg [ravensburgi regionális bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek)

„Előzetes döntéshozatal — Fogyasztóvédelem — Kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződés — Használt gépjármű megvásárlása céljából kötött kölcsönszerződés — 2002/65/EK irányelv — 2008/48/EK irányelv — 2011/83/EU irányelv — Az »üzlethelyiségen kívül kötött szerződés« és a »távollevők között kötött szerződés« fogalma — Közvetítő részvétele a szerződés előkészítési szakaszában — Elállási jog alóli kivétel autókölcsönzés esetében — Irányelv horizontális közvetlen hatályának hiánya — A szerződésben feltüntetendő információkkal kapcsolatos kötelezettségek — A tájékoztatási kötelezettségnek való megfelelés vélelmezése a törvény által előírt minta alkalmazásakor — Elállási jog — Az elállásra nyitva álló időszak megkezdése hiányos vagy pontatlan információk esetében– Az elállási jog visszaélésszerű gyakorlása — Előzetes visszaszolgáltatási kötelezettség”

[1] Eredeti nyelv: angol.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés . . . 3

II. Jogi háttér . . . 4

A. Az uniós jog . . . 4

1. A 2002/65 irányelv . . . 4

2. A 2008/48 irányelv . . . 4

3. A 2011/83 irányelv . . . 7

B. A német jog . . . 11

1. Polgári törvénykönyv . . . 11

2. Az EGBGB . . . 16

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések . . . 17

A. C-38/21. sz. ügy . . . 17

B. C-47/21. sz. ügy . . . 25

C. C-232/21. sz. ügy . . . 29

IV. A Bíróság előtti eljárás . . . 32

V. Elemzés . . . 32

A. C-38/21. sz. ügy . . . 33

1. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésről . . . 33

2. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésről . . . 36

3. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésről . . . 38

4. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésről . . . 39

5. Közbenső következtetés . . . 40

B. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyek . . . 41

1. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett első kérdésről . . . 41

2. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről . . . 43

3. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett negyedik kérdésről . . . 45

4. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett ötödik kérdésről 48

VI. Végkövetkeztetések 50

I. Bevezetés

1. A Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket a fogyasztók és a gépjárműgyártókhoz kapcsolódó pénzügyi vállalkozások között felmerült számos jogvita kapcsán terjesztette elő. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügyek azzal kapcsolatos kérdéseket vetnek fel, hogy a fogyasztók érvényesen álltak-e el egyik esetben kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződéstől, további esetekben pedig használt gépjármű megvásárlásának finanszírozására irányuló kölcsönszerződésektől.

2. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítvány elsőként a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés jellegével foglalkozik a 2002/65/EK irányelvre,[2] a 2008/48/EK irányelvre[3] és a 2011/83/EU irányelvre[4] tekintettel. Ebben az összefüggésben a Bíróságot arra is kérik, hogy a 2011/83 irányelv alkalmazásának szempontjából értelmezze az „üzlethelyiségen kívül kötött szerződés" és a „távollévők között kötött szerződés" fogalmát, és hogy határozzon az utóbbi irányelvben előírt elállási jog alóli kivétel esetleges alkalmazásáról. Másodszor, a Bíróságot arra kérik, hogy döntsön a 2008/48 irányelv által a hitelezőkre rótt azon kötelezettség három vonatkozásáról, hogy tájékoztassák a fogyasztókat többek között az elállási joggal kapcsolatban. E három vonatkozás a következő: az olyan nemzeti szabályozásnak ezen irányelvvel való összeegyeztethetősége, amely arra vonatkozóan állít fel jogi vélelmet, hogy a tájékoztatási kötelezettséget a nemzeti jogszabályokban meghatározott mintazáradék (a továbbiakban: törvény által előírt minta) alkalmazásával teljesítik; pontatlan vagy hiányos információk közlésének következményei az elállási időszak kezdetére nézve; és a hitelező azon lehetősége, hogy arra hivatkozhasson, hogy a fogyasztó az elállási jogot visszaélésszerűen gyakorolja. Harmadszor, a Bíróságot arról kérdezik, hogy a nemzeti jog által az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodástól való elálláshoz fűzött egyes következmények összeegyeztethetők-e az uniós jog tényleges érvényesülésének elvével.

[2] A fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK irányelv és a 98/27/EK irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 271., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 321. o.).

[3] A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.).

[4] A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A 2002/65 irányelv

3. A 2002/65 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése az irányelv célját a következőképpen határozza meg: „a tagállamok[…] pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései[nek] egymáshoz közelít[é]se”.

4. A 2002/65 irányelv 2. cikkének a) pontjában szereplő meghatározás szerint a „távollevők között kötött szerződés” „bármely olyan pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés, amely a szolgáltató és a fogyasztó között jön létre, szervezett távértékesítés vagy a szolgáltató által működtetett szolgáltatásnyújtó rendszer keretében, ahol a szolgáltató a szerződés céljából a szerződés megkötéséig, beleértve a szerződéskötés időpontját is, kizárólag távközlő eszközt vagy eszközöket használ”. Ezen irányelv 2. cikkének b) pontja szerint a „pénzügyi szolgáltatás” „bármely banki, hitel-, biztosítási, magán-nyugdíjpénztári, befektetési vagy fizetéssel kapcsolatos szolgáltatás”.

5. A 2002/65 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése többek között előírja, hogy „[a] tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a fogyasztó 14 naptári napon belül, indokolás és bárminemű szankció nélkül elállhasson a szerződéstől”.

2. A 2008/48 irányelv

6. A 2008/48 irányelv (9), (10), (12), (30) és (31) preambulumbekezdése értelmében:

„(9) Teljes harmonizációra van szükség annak biztosítására, hogy a Közösségben valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, illetve hogy valódi belső piacot lehessen létrehozni. Ezért a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy vezethetnek be olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek eltérnek az ezen irányelvben meghatározottaktól. Ilyen korlátozás azonban csak olyan esetben alkalmazandó, amikor harmonizált rendelkezések szerepelnek ebben az irányelvben. Ilyen harmonizált rendelkezések hiányában a tagállamok szabadon tarthatnak fenn vagy vezethetnek be nemzeti jogszabályokat. Ennek megfelelően a tagállamok például fenntarthatnak vagy bevezethetnek nemzeti rendelkezéseket az eladó vagy a szolgáltatást nyújtó és a hitelező egyetemleges felelősségére vonatkozóan. A tagállamok számára biztosított ezen lehetőség további példáját alkothatják az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek fenntartják vagy bevezetik az adásvételi vagy szolgáltatásnyújtási szerződés felmondásának jogát, amennyiben a fogyasztó a hitelmegállapodástól való elállás jogát gyakorolja. […]

(10) Az ezen irányelvben szereplő meghatározások kijelölik a harmonizáció alkalmazási körét. A tagállamoknak az irányelv rendelkezései végrehajtására vonatkozó kötelezettségét éppen ezért az irányelvnek az e meghatározások által kijelölt alkalmazási körére kell korlátozni. Ezen irányelv ugyanakkor – a közösségi jognak megfelelően – nem érinti ezen irányelv rendelkezéseinek tagállamok általi alkalmazását olyan területekre, amelyek kívül esnek az irányelv alkalmazási körén. A tagállamok ily módon fenntarthatnak vagy bevezethetnek

ezen irányelv alkalmazási körébe nem tartozó […] hitelmegállapodásokra vonatkozóan olyan nemzeti jogszabályokat, amelyek megfelelnek ezen irányelv rendelkezéseinek vagy egyes rendelkezéseinek […]

[…]

(12) A folyamatos szolgáltatásnyújtással vagy hasonló termékek értékesítésével kapcsolatos olyan megállapodások, amelyek értelmében a fogyasztó részletekben fizet a teljes időtartam alatt, az érintett szerződő felek érdekeit, valamint az ügyletek feltételeit és teljesítését tekintve jelentős mértékben különbözhetnek az ezen irányelv hatálya alá tartozó hitelmegállapodásoktól. Ezért egyértelművé kell tenni, hogy ezen irányelv alkalmazásában az ilyen megállapodások nem tekintendők hitelmegállapodásnak. […]

[…]

(31) Ezen irányelv nem szabályozza a hitelmegállapodások érvényességével kapcsolatos szerződésjogi kérdéseket. Ezért a tagállamok e területen fenntarthatnak vagy bevezethetnek a közösségi joggal összhangban lévő nemzeti rendelkezéseket. […]

(31) Annak érdekében, hogy a fogyasztók a hitelmegállapodás szerinti jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék, a hitelmegállapodásnak világosan és tömören tartalmaznia kell valamennyi szükséges információt.

[…]”

7. A 2008/48 irányelv 1. cikkének értelmében az irányelv célja „a tagállamok fogyasztóknak nyújtott hitelekkel kapcsolatos megállapodásokra vonatkozó törvényei, rendeletei és közigazgatási eljárásai [helyesen: törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései] egyes aspektusainak összehangolása”. A 2008/48 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerint azt hitelmegállapodásokra kell alkalmazni. A 2. cikk (2) bekezdésének d) pontja szerint ezen irányelv nem alkalmazandó a „bérleti vagy haszonbérleti megállapodások[ra], amelyek esetében a megállapodás tárgyának tekintetében sem maga a megállapodás, sem más különálló megállapodás nem írja elő a megvásárlás kötelezettségét; a megvásárlás kötelezettsége fennáll, ha arról a hitelező egyoldalúan határoz”.

8. A 2008/48 irányelv 3. cikke az irányelvben használt számos fogalmat határoz meg, többek között a következőket:

„c) »hitelmegállapodás«: olyan megállapodás, amely alapján a hitelező a fogyasztónak hitelt nyújt vagy annak nyújtására ígéretet tesz halasztott fizetés, kölcsön vagy más, ezekhez hasonló pénzügyi megoldás formájában, azon megállapodások kivételével, amelyek folyamatos szolgáltatásnyújtásra vagy ugyanolyan jellegű áruk ugyanolyan mennyiségben történő folyamatos értékesítésére vonatkoznak, és amelyek esetében a fogyasztó az ilyen szolgáltatásokért vagy árukért azok rendelkezésre bocsátása időtartama alatt részletekben fizet;

[…]

n) »kapcsolt hitelmegállapodás«: olyan hitelmegállapodás, amelynek esetében

i. az adott hitel kizárólag meghatározott áruk értékesítésével vagy egy meghatározott szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos megállapodás finanszírozását szolgálja; és

ii. a két megállapodás objektív szempontból kereskedelmi egységet képez; kereskedelmi egységről van szó, ha a szállító vagy a szolgáltató maga finanszírozza a hitelt a fogyasztó részére, vagy ha ezt egy harmadik személy finanszírozza, ha a hitelező a szállító vagy szolgáltató által nyújtott szolgáltatásokat a hitelmegállapodás megkötésének vagy előkészítésének céljára használja fel, vagy ha a hitelmegállapodásban meghatározott árut vagy meghatározott szolgáltatást rögzítettek."

9. A 2008/48 irányelvnek „A hitelmegállapodásokban feltüntetendő információk" című 10. cikke (2) bekezdése többek között a következőket írja elő:

„A hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a következőket:

[…]

l) a késedelmes fizetések esetén alkalmazandó, a megállapodás megkötése időpontjában alkalmazandó kamat [helyesen: kamatláb] és a kiigazítására vonatkozó rendelkezések, valamint adott esetben a fizetendő késedelmi díjak;

[…]

p) az elállási jog megléte vagy hiánya, azon időszak, amelyen belül az elállási jog gyakorolható, valamint az elállási jog gyakorlásának egyéb feltételei, ideértve a fogyasztó azon kötelezettségére vonatkozó tájékoztatást is, hogy a 14. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében a lehívott tőkeösszeget, valamint a kamatot és a napi kamatösszeget meg kell fizetnie;

[…]

r) a határidő előtti visszafizetés joga, a határidő előtti visszafizetés eljárása, valamint adott esetben tájékoztatás a hitelező ellentételezési jogáról és az ellentételezés meghatározásának módjáról;

[…]

t) a fogyasztó számára rendelkezésre áll-e peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás, és ha igen, akkor az milyen módon vehető igénybe;

[…]"

10. A 2008/48 irányelvnek „Az elállás joga" című 14. cikke a következőképpen szól:

„(1) A fogyasztó tizennégy naptári napon belül indokolás nélkül elállhat a hitelmegállapodástól.

Az elállásra nyitva álló időszak kezdete:

a) vagy a hitelmegállapodás aláírásának napja; vagy

b) az a nap, amikor a fogyasztó a 10. cikk értelmében megkapja a szerződési feltételeket és tájékoztatást, ha ez az időpont későbbi, mint az a) pontban említett időpont.”

[…]

(3) Ha a fogyasztó gyakorolja elállási jogát,

a) annak érdekében, hogy az (1) bekezdésben említett határidő lejárta előtt érvényt szerezzen az elállásnak, a hitelező által a 10. cikk (2) bekezdésének p) pontja szerint nyújtott tájékoztatás alapján a nemzeti jognak megfelelő, igazolható módon értesíti erről a hitelezőt. A határidőt betartottnak kell tekinteni, ha az értesítést nyomtatott formában vagy más, a hitelező számára elérhető és hozzáférhető tartós adathordozón a határidő lejárta előtt feladják; és

b) a hitelező számára indokolatlan késedelem nélkül és az elállásról szóló értesítésnek a hitelező számára történő megküldését követő legkésőbb 30 naptári napon belül megfizeti a tőkét, valamint a tőke után a hitellehívás időpontjától a tőke visszafizetésének időpontjáig felgyülemlett kamatot. A kamatot a megállapodás szerinti hitelkamatláb alapján kell kiszámítani. Elállás esetén a hitelező a fogyasztó részéről semmilyen más ellentételezésre nem jogosult, a hitelező által a közigazgatási szerveknek kifizetett, vissza nem térítendő díjakért járó ellentételezést kivéve.

[…]”

11. A 2008/48 irányelvnek a „Kapcsolt hitelmegállapodás” címet viselő 15. cikke értelmében:

„(1) Ha a fogyasztó adásvételi vagy szolgáltatásnyújtási szerződés tekintetében a közösségi jog alapján az elállás jogát gyakorolja, a továbbiakban kapcsolt hitelmegállapodás nem kötelezheti.

[…]

(3) E cikk nem érinti azokat a nemzeti szabályokat, amelyek szerint a hitelező együttesen és egyetemlegesen felelős a fogyasztó szállítóval szembeni követeléseiért, ha az áruk vagy szolgáltatások szállítótól történő beszerzését hitelmegállapodással finanszírozza.”

12. A 2008/48 irányelv „Harmonizáció és az irányelv kötelező jellege” címet viselő 22. cikkének (1) bekezdése következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy a nemzeti jogukba nem vezethetnek be az ebben az irányelvben meghatározottaktól eltérő rendelkezéseket.”

3. A 2011/83 irányelv

13. A 2011/83 irányelv (2), (16), (20), (22) és (49) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„(2) […] Ezért ezen irányelvnek egységes szabályokat kell meghatároznia a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések közös vonatkozásai tekintetében, eltérve a korábbi irányelvekben található minimális harmonizációs megközelítéstől, ugyanakkor lehetővé téve a tagállamok számára, hogy bizonyos vonatkozások tekintetében nemzeti szabályokat tartsanak fenn vagy fogadjanak el.

[…]

(16) Ezen irányelv nem érintheti a jogi képviseletre vonatkozó nemzeti jogszabályokat, például a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] nevében vagy képviseletében (például ügynökként vagy megbízottként) eljáró személyre vonatkozó jogokat. Továbbra is a tagállamoknak kell hatáskörrel rendelkezniük ezen a területen. […]

[…]

(20) A távollevők között kötött szerződés fogalommeghatározásának valamennyi olyan esetre vonatkoznia kell, amikor áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, a szerződés megkötésének időpontjáig – beleértve magát a szerződéskötést is – kizárólag egy vagy több távközlő eszköz (mint például postai megrendelés, internet, telefon vagy fax) alkalmazásával jön létre szerződés a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó között. E fogalommeghatározásnak azokra a helyzetekre is vonatkoznia kell, amikor a fogyasztó csupán az áruról vagy a szolgáltatásról való információgyűjtés céljából tesz látogatást az üzlethelyiségben és ezt követően távolról folytat tárgyalást a szerződéssel kapcsolatban, illetve köti meg azt. Ezzel ellentétben a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségében megtárgyalt, de végső soron távközlő eszközök alkalmazásával megkötött szerződések nem minősülnek távollevők közötti szerződéseknek. Szintén nem minősülnek távollevők közötti szerződéseknek a távközlő eszközök alkalmazásával kezdeményezett, de végső soron a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségében megkötött szerződések. […] Az áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer fogalmának magában kell foglalnia a kereskedőtől [helyesen: eladótól vagy szolgáltatótól] eltérő harmadik fél által felajánlott, azonban a kereskedő által használt rendszereket, például az online értékesítési felületeket. E fogalom azonban nem terjed ki azokra az esetekre, amikor a weboldalak csupán a kereskedőről [helyesen: eladótól vagy szolgáltatótól], annak áruiról és/vagy szolgáltatásairól, illetve a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] elérhetőségéről szolgáltatnak információkat.

[…]

(22) Fizikai formájától függetlenül üzlethelyiségnek minősül minden olyan helyszín (például bolt, árusítóbódé vagy teherautó), amely a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzleti tevékenységének állandó vagy szokásos helyszínéül szolgál. A piaci árusítóhelyek és a vásári standok akkor tekintendők üzlethelyiségnek, ha e feltételnek megfelelnek. […] A jelen irányelv értelmében a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] nevében vagy képviseletében eljáró személy üzlethelyiségét ezen irányelv alkalmazásában üzlethelyiségnek kell tekinteni.

[…]

(49) Az elállási jog tekintetében meg kell határozni bizonyos kivételeket, mind a távollevők között, mind az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések tekintetében. […] Az elállási jog gyakorlása szintén célszerűtlen lehet egyes olyan szolgáltatások esetében is, amikor a szerződés megkötése olyan kapacitás lekötését jelenti, amelyet – az elállási jog gyakorlása esetén – a kereskedőnek [helyesen: eladónak vagy szolgáltatónak] nehéz lenne kihasználnia. Ez a helyzet állna fenn például a szállodai és üdülőhelyi foglalások, vagy a kulturális és sporteseményekre való helyfoglalások esetében.”

14. A 2011/83 irányelv „Az irányelv tárgya” című 1. cikkében foglalt meghatározás szerint ezen irányelvnek az a célja, hogy „a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése révén hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez azáltal, hogy közelíti a fogyasztók és kereskedők [helyesen: eladók vagy szolgáltatók] között kötött szerződésekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bizonyos vonatkozásait”.

15. A 2011/83 irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének szövege a következő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[…]

2. »kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató]«: bármely természetes vagy – akár magán-, akár köztulajdonban álló – jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések vonatkozásában kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységével összefüggő célok érdekében jár el, ideértve bármely olyan személyt, aki vagy amely a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] nevében vagy javára jár el;

[…]

6. »szolgáltatási szerződés«: az adásvételi szerződéstől eltérő bármely olyan szerződés, amelynek alapján a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, ideértve a digitális szolgáltatásokat is;

7. »távollevők között kötött szerződés«: a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó között áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül – a szerződés megkötésének időpontjával bezárólag kizárólag egy vagy több távközlő eszköz alkalmazásával – kötött szerződés;

8. »üzlethelyiségen kívül kötött szerződés«: a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó között kötött bármely olyan szerződés,

   a) amelyet a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte mellett, a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségétől eltérő helyen kötöttek meg;

   b) amelyre vonatkozóan a fogyasztó tett ajánlatot az a) pontban említettekkel azonos körülmények között;

   c) amelyet a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségében vagy távközlő eszközök alkalmazásával közvetlenül azt követően kötöttek meg, hogy a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] – a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte mellett – személyesen és egyénileg kapcsolatba lépett a fogyasztóval a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] üzlethelyiségétől eltérő helyen; vagy

   […]

9. »üzlethelyiség«:

a) bármely ingatlan kiskereskedelmi üzlethelyiség, ahol a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a tevékenységét állandó jelleggel folytatja; vagy

b) bármely ingó kiskereskedelmi üzlethelyiség, ahol a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a tevékenységét rendszeres jelleggel folytatja;

[…]

12. »pénzügyi szolgáltatás«: bármely banki, hitel-, biztosítási, magán-nyugdíjpénztári, befektetési vagy fizetéssel kapcsolatos szolgáltatás;

[…]

15. »járulékos szerződés«: olyan szerződés, amelynek révén a fogyasztó távollevők között vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződéshez kapcsolódó árukhoz vagy szolgáltatásokhoz jut hozzá, és a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] vagy harmadik fél az említett árukat vagy szolgáltatásokat az ezen harmadik fél és a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] közötti megállapodás alapján biztosítja.”

16. A 2011/83 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint ez az irányelv – az irányelv rendelkezései által meghatározott feltételek szerint és mértékben – eladók vagy szolgáltatók és fogyasztók között kötött szerződésekre alkalmazandó. A 3. cikk (3) bekezdésének d) pontja értelmében ezen irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre, amelyek tárgya pénzügyi szolgáltatás.

17. A 2011/83 irányelv „Tájékoztatási követelmények a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében” című 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A fogyasztót a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés, illetve annak megfelelő ajánlat mindaddig nem köti, amíg a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

[…]

h) elállási jog fennállása esetén az említett jog gyakorlásának a 11. cikk (1) bekezdése szerinti feltételei, határideje és a vonatkozó eljárások, valamint az I. melléklet B. részében meghatározott elállásinyilatkozat-minta;

[…]”

18. A 2011/83 irányelv „Elállási jog” című 9. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azon esetet kivéve, amikor a 16. cikkben említett kivételek alkalmazandók, a fogyasztó 14 napon belül indoklás nélkül elállhat a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől, anélkül, hogy a 13. cikk (2) bekezdésében és a 14. cikkben előírtakon kívül más költség terhelné.

(2) A 10. cikk sérelme nélkül az e cikk (1) bekezdésében említett elállási időszak az alábbiaktól számított 14 nap

a) szolgáltatási szerződés esetében a szerződés megkötésének napja;

[…]”

19. A 2011/83 irányelv „Az elállási jogra vonatkozó tájékoztatás elmulasztása” című 10. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Ha a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] a 6. cikk (1) bekezdésének h) pontjában előírt, a fogyasztó részére az elállási jogáról nyújtandó tájékoztatást elmulasztotta, a 9. cikk (2) bekezdésében foglaltak értelmében az elállási időszak az eredeti elállási időszak lejárta után 12 hónappal jár le.”

20. A 2011/83 irányelv „A kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] kötelezettségei elállás esetén” című 13. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Adásvételi szerződések esetében a kereskedő [helyesen: eladó vagy szolgáltató] – amennyiben nem vállalta, hogy az árut maga szállítja vissza – mindaddig visszatarthatja a visszatérítést, amíg vissza nem kapta az árut, vagy amíg a fogyasztó bizonyítékot nem szolgáltat arra vonatkozóan, hogy azt visszaküldte; a kettő közül a korábbi időpontot kell figyelembe venni.”

21. A 2011/83 irányelv „Az elállási jog gyakorlásának joghatásai a járulékos szerződések tekintetében” című 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A [2008/48 irányelv] 15. cikkének sérelme nélkül, ha a fogyasztó a távollevők között vagy az üzlethelyiségen kívül kötött szerződéstől való elállási jogát az ezen irányelv 9–14. cikkével összhangban gyakorolja, bármely járulékos szerződés automatikusan megszűnik a fogyasztót terhelő bármely költség nélkül, kivéve az ezen irányelv 13. cikkének (2) bekezdésében vagy 14. cikkében foglalt esetet.

(2) A tagállamok részletes szabályokat állapítanak meg az ilyen szerződések megszűnésére vonatkozóan.”

22. A 2011/83 irányelv „Az elállási jog alóli kivételek” című 16. cikke többek között kimondja, hogy a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetében a tagállamok nem írják elő a 9–15. cikkben megállapított elállási jogot „l) szállásnyújtás esetében a lakáscélú szolgáltatás kivételével, árufuvarozás, autókölcsönzés, étkeztetés vagy szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások esetében, amennyiben a szerződésben meghatározott teljesítési időpontot vagy időszakot kötöttek ki”.

B. A német jog

1. Polgári törvénykönyv

23. A Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB) „Jóhiszemű teljesítés” című 242. §-a szerint „[a] kötelezett a szolgáltatást a jóhiszeműség követelményének megfelelően köteles nyújtani, az ügyletek során elfogadott szokásokra tekintettel”.

24. A BGB „Visszatartási jog” című 273. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a kötelezettnek ugyanabból a jogviszonyból, amelyen a kötelezettsége alapul, esedékes igénye van a jogosulttal szemben, akkor ha a kötelemből más nem derül ki, a

hátralékban lévő teljesítést megtagadhatja, amíg a megfelelő teljesítést el nem végzik (visszatartási jog).”

25. A BGB „Átvételi késedelem” című 293. §-a szerint „[a] jogosult késedelembe esik, ha a felajánlott teljesítést nem fogadja el”.

26. A BGB „A teljesítés tényleges felajánlása” című 294. §-a szerint „[a] jogosult részére ténylegesen pontosan oly módon kell felajánlani a teljesítést, ahogyan azt teljesíteni kell”.

27. A BGB „Üzlethelyiségen kívül kötött szerződések” című 312b. §-a előírja:

„(1) [1]Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések olyan szerződések,

1. amelyeket a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató egyidejű fizikai jelenléte mellett, az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségétől eltérő helyen kötöttek meg,

2. amelyekre vonatkozóan a fogyasztó tett ajánlatot az 1. pontban említettekkel azonos körülmények között,

3. amelyeket az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségében vagy távollévők közötti kommunikációt lehetővé tévő eszközök alkalmazásával kötöttek meg, amelyek esetében azonban az eladó vagy szolgáltató közvetlenül a szerződéskötést megelőzően – a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató egyidejű fizikai jelenléte mellett – személyesen és egyénileg kapcsolatba lépett a fogyasztóval az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségétől eltérő helyen, vagy

[…]

[2]Eladónak vagy szolgáltatónak minősülnek azok a személyek is, akik, illetve amelyek az eladó vagy szolgáltató nevében vagy javára járnak el.

(2) [1]Az (1) bekezdés értelmében üzlethelyiségnek minősül bármely ingatlan kiskereskedelmi üzlethelyiség, ahol az eladó vagy szolgáltató a tevékenységét állandó jelleggel folytatja, és bármely ingó kiskereskedelmi üzlethelyiség, ahol az eladó vagy szolgáltató a tevékenységét rendszeres jelleggel folytatja. [2]Az eladó vagy szolgáltató helyiségének minősülnek azon üzlethelyiségek is, amelyekben az eladó vagy szolgáltató nevében vagy javára eljáró személy a tevékenységét állandó vagy rendszeres jelleggel folytatja.”

28. A BGB „Távollevők között kötött szerződések” című 312c. §-a a következőket mondja ki:

„(1) A távollevők között kötött szerződések olyan szerződések, amelyek esetében az eladó vagy szolgáltató, illetve az ő nevében vagy javára eljáró személy, valamint a fogyasztó a szerződéssel kapcsolatos tárgyalásokhoz és a szerződés megkötéséhez kizárólag távollévők közötti kommunikációt lehetővé tévő eszközöket használ, kivéve, ha a szerződés megkötésére nem áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében kerül sor.

(2) E törvény alkalmazásában a »távollévők közötti kommunikációt lehetővé tévő eszköz« minden olyan kommunikációs eszköz, amely a szerződés előkészítéséhez vagy megkötéséhez használható, anélkül hogy a felek egyidejűleg fizikailag jelen lennének, mint például levelek, katalógusok, telefonhívások, faxüzenetek, e-mailek, mobiltelefon-szolgáltatás útján küldött üzenetek (SMS), valamint a rádió és az elektronikus média.”

29. A BGB „Elállási jog” című 312 g. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Üzlethelyiségen kívül és távollevők között kötött szerződések esetében a fogyasztót a 355. § szerint elállási jog illeti meg.

(2) A felek eltérő megállapodásának hiányában az alábbi szerződések esetében nem áll fenn elállási jog:

[…]

9. A szállásnyújtásra irányuló szerződések esetében a lakáscélú szolgáltatás kivételével, árufuvarozásra, gépjármű-bérbeadásra, étkeztetésre, valamint szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések esetében, amennyiben a szerződésben meghatározott teljesítési időpontot vagy időszakot kötöttek ki,

[…]”

30. A BGB „Egyidejű teljesítésre kötelezés” című 322. §-ának (2) bekezdése szerint „[a] felperesnek először a saját részét kell teljesítenie, ha a másik fél az elfogadás elmulasztása miatt késedelembe esik, az ellenszolgáltatás kézhezvételét követően kötelezésre irányuló keresetet indíthat”.

31. A BGB „Az elállás jogkövetkezményei” című 346. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik: [5]

„Ha valamely szerződő fél a szerződésben fenntartotta az elállás jogát, vagy az elállás joga jogszabály alapján illeti meg, a szerződéstől való elállás esetén vissza kell adni a dolgot, és ki kell szolgáltatni a ténylegesen igénybe vett hasznokat.”

32. A BGB „Egyidejű teljesítés” című 348. §-a értelmében: [6]

„A felek elállásból eredő kötelezettségeit egyidejűleg kell teljesíteni. A 320. és 322. § rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.”

33. A BGB „A fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő elállási jog” című 355. §-a a következőképpen szól:

„(1) [1]Amennyiben a fogyasztót jogszabály alapján e rendelkezés szerint elállási jog illeti meg, a fogyasztót és az eladót vagy szolgáltatót a szerződéskötési szándéknyilatkozataik a jövőre nézve nem kötik, ha a fogyasztó a megjelölt határidőn belül e szándéknyilatkozatát visszavonja. […] […]

(2) [1]Az elállásra nyitva álló időszak 14 nap. [2]Az elállásra nyitva álló időszak kezdete eltérő rendelkezés hiányában a szerződés aláírásának időpontja.”

34. A BGB „A fogyasztói hitelmegállapodásokban szereplő elállási jog” című 356b. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[1]Ha általános fogyasztói kölcsönszerződés esetén az adósnak az (1) bekezdés alapján átadott dokumentum nem tartalmazza a 492. § (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő

[5] E rendelkezés a 2012. január 31-én hatályos változatában a C-232/21. sz. ügy alapeljárásának negyedik ügyében alkalmazandó.

[6] Uo.

információkat, a határidő nem kezdődik meg, amíg e hiányosságot nem pótolták a 492. § (6) bekezdésének megfelelően. […]”

[…]”

35. A BGB „A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések kivételével az üzlethelyiségen kívül és a távollevők között kötött szerződésektől való elállás jogkövetkezményei” című 357. §-ának (1) bekezdése a következőket írja elő:[7]

„(1) A kapott szolgáltatásokat legkésőbb 14 napon belül vissza kell szolgáltatni.

[…]

(4) [1]Fogyasztási cikk adásvétele esetén az eladó mindaddig megtagadhatja a visszafizetést, amíg a visszaküldött árut vissza nem kapta, vagy a fogyasztó nem igazolta, hogy az árut elküldte. [2]Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha az eladó felajánlotta, hogy az árut visszaszállítja.”

36. A BGB „A pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésektől való elállás jogkövetkezményei” című 357a. §-a (1) és (3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A kapott szolgáltatásokat legkésőbb 30 napon belül vissza kell szolgáltatni.”

[…]

(3) [1]Ha a fogyasztó a fogyasztói hitelmegállapodástól eláll, köteles a kölcsön folyósítása és visszafizetése közötti időszakra a megállapodás szerinti kamatot megfizetni.

[…]”

37. A BGB „Az elállás tárgyát képező szerződéshez kapcsolt szerződés” című 358. §-a a (2)–(4) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:[8]

„(2) Ha a fogyasztó a 495. § (1) bekezdése vagy az 514. § (2) bekezdésének első mondata alapján érvényesen visszavonta a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozatát, akkor az érintett fogyasztói hitelmegállapodáshoz kapcsolt, adásvételre vagy egyéb szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozata sem köti őt a továbbiakban.

(3) [1]Az (1) és (2) bekezdés szerinti adásvételi vagy egyéb szolgáltatásnyújtási szerződést és a hitelmegállapodást össze kell kapcsolni, ha a hitel részben vagy egészben a másik szerződés

[7] E rendelkezés a 2012. január 31-én hatályos változatában a C-232/21. sz. ügy alapeljárásának negyedik ügyében alkalmazandó, és a következőképpen szól:
„(1) Az elállási és visszaadási jogra – eltérő rendelkezés hiányában – a törvényes felmondásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.
[…]”

[8] E rendelkezés a 2012. január 31-én hatályos változatában a C-232/21. sz. ügy alapeljárásának negyedik ügyében alkalmazandó, és a következőképpen szól:
„(2) Ha a fogyasztó a 495. § (1) bekezdése alapján érvényesen visszavonta a fogyasztói hitelmegállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozatát, akkor az érintett fogyasztói hitelmegállapodáshoz kapcsolt, adásvételre vagy egyéb szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás megkötésére irányuló szándéknyilatkozata sem köti őt a továbbiakban.
[…]
(4) [1]A 357. §-t értelemszerűen alkalmazni kell a kapcsolt szerződésre. […]
[…]”

finanszírozását szolgálja, és ha a kettő egy gazdasági egységet képez. [2]Az ilyen egységet különösen akkor kell elfogadni, ha az eladó vagy szolgáltató maga finanszírozza a fogyasztó ellenszolgáltatását, vagy ha harmadik személy általi finanszírozás esetén a hitelező bevonja az eladót vagy szolgáltatót a hitelmegállapodás előkészítésébe vagy megkötésébe.

(4) [1]A 355. § (3) bekezdését és a kapcsolt szerződés típusától függően a 357–357b. §-t értelemszerűen alkalmazni kell a kapcsolt szerződéstől való elállásra, tekintet nélkül a forgalmazás módjára. […] [5]A hitelezőt a fogyasztóval szemben megilletik az eladó vagy szolgáltató kapcsolt szerződésből eredő jogai, és terhelik az eladó vagy szolgáltató e szerződésből eredő kötelezettségei az elállás jogkövetkezményei tekintetében, ha az elállás hatályosulásának időpontjában a kölcsön összegét már kifizették az eladónak vagy szolgáltatónak.

[…]”

38. A BGB „Írásba foglalás, a szerződés tartalma” című 492. §-a a (2) és (6) bekezdésben a következőkről rendelkezik:

„(2) A szerződésnek tartalmaznia kell az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló, 1994. szeptember 21-i törvény[9], [a továbbiakban: EGBGB]) 247. cikkének 6–13. §-ában a fogyasztókkal kötött hitelmegállapodások tekintetében előírt tájékoztatást.

[…]

(6) Ha a megállapodás nem tartalmazza a (2) bekezdés szerinti információkat, vagy ha azokat nem teljeskörűen tartalmazza, ezeket az információkat a szerződés tényleges megkötését követően, illetve a 494. § (2) bekezdésének első mondata szerinti esetekben a szerződés érvényessé válását követően utólag, tartós adathordozón is meg lehet adni.”

39. A BGB „Az elállás joga” címet viselő 495. §-a az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Fogyasztói hitelmegállapodás esetén az adóst megilleti a [BGB] 355. §-a szerinti elállási jog.”

40. A BGB „fizetési halasztás, más fizetési kedvezmény” című 506. §-ának értelmében:

„(1) [1]Az általános fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó 358–360. és 491a–502. §, valamint az 505a–505. § rendelkezéseit – a 492. § (4) bekezdésének kivételével és a (3) és (4) bekezdésre is figyelemmel – alkalmazni kell azokra a szerződésekre, amelyek keretében az eladó vagy szolgáltató visszterhes fizetési halasztást vagy más visszterhes fizetési kedvezményt biztosít a fogyasztónak.

2) [1]Az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között valamely dolog ellenérték fejében történő használatáért megkötött szerződések ellenérték fejében nyújtott pénzügyi támogatásnak minősülnek, amennyiben a felek úgy állapodnak meg, hogy

1. a fogyasztó köteles megvásárolni a dolgot,

2. az eladó vagy szolgáltató követelheti a fogyasztótól a dolog megvásárlását, vagy

[9] BGBl. 1994. I., 2494. o., helyesbítés: BGBl. 1997. I., 1061. o.

3. a fogyasztó a szerződés megszűnésekor a dolog meghatározott értékéért felel.

[2]Az 500. § (2) bekezdése és az 502. § nem alkalmazandó az első mondat 3. pontja szerinti szerződésekre.

[…]

(4) [1]Ezen alcím rendelkezései nem alkalmazhatóak a 491. § (2) bekezdése második mondatának 1–5. pontja, (3) bekezdésének második mondata és (4) bekezdése által meghatározott esetekben. Amennyiben az adott szerződéstípus szerint a kölcsön nettó összege (a 491. § (2) bekezdése második mondatának 1. pontja) nem áll rendelkezésre, annak helyébe a készpénzben kifizetett összeg, vagy ha a dolgot az eladó vagy szolgáltató szerezte be a fogyasztó számára, a beszerzési ár lép."

2. Az EGBGB

41. Az EGBGB „Tájékoztatási követelmények fogyasztói kölcsönszerződések, ellenérték fejében nyújtott finanszírozási támogatás és adásvételi szerződések esetében" című 247. cikke a következőképpen rendelkezik:[10]

„[…]

6. § A szerződés tartalma

(1) A fogyasztói hitelmegállapodásnak világos és érthető módon tartalmaznia kell a következőket:

1. a 3. § (1) bekezdésének 1–14. pontja és (4) bekezdése szerinti információk,

[…]

(2) [1]A [BGB] 495. §-a szerinti elállási jog fennállása esetében a szerződésnek tartalmaznia kell az elállás közlésének határidejével és egyéb feltételeivel kapcsolatos információkat, valamint utalást az adós már folyósított kölcsön visszafizetésére és kamat fizetésére vonatkozó kötelezettségére. [2]A szerződésben fel kell tüntetni a naponta fizetendő kamatot. [3]Amennyiben a fogyasztói hitelmegállapodás kiemelt és egyértelműen megfogalmazott szerződési feltételt tartalmaz, amely általános fogyasztói hitelmegállapodások esetében megfelel a […] 7. sz. mellékletben foglalt mintának, a szerződési feltétel megfelel az első és második mondatban foglalt követelményeknek.

[4][…]

[5]A hitelező a harmadik mondat figyelembevételével a formátum és a betűméret tekintetében eltérhet a mintától.

[10] E rendelkezés, amely a 2012. január 31-én hatályos változatában a C-232/21. sz. ügy alapeljárásának negyedik ügyében alkalmazandó, a következő eltéréseket tartalmazza:
- A 6. § (2) bekezdésének harmadik mondatában és a 12. § (1) bekezdésének harmadik mondatában a „7. sz. mellékletre" való hivatkozás helyébe a „6. sz. mellékletre" való hivatkozás lép;
- A 12.§ (1) bekezdésének első és harmadik mondatában a „[BGB] 360. §-ának (2) bekezdésére" való hivatkozás helyébe a „[BGB] 359a. §-ának (1) bekezdésére" való hivatkozás lép; és
- A 12.§ (1) bekezdésének második mondatában a „[BGB] 358. és 359. vagy 360. §-ára" való hivatkozás helyébe a „[BGB] 358. és 359. §-ára" való hivatkozás lép.

7. § A szerződésben feltüntetendő egyéb információk

(1) A fogyasztói hitelmegállapodásnak világos és érthető módon tartalmaznia kell a következő információkat, amennyiben azok jelentőséggel bírnak a szerződés szempontjából:

[…]

3. a határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés kiszámításának módja, feltéve, hogy a hitelező érvényesíteni kívánja az ilyen ellentételezéshez való jogát abban az esetben, ha az adós határidő előtt fizeti vissza a kölcsönt,

4. az adós számára rendelkezésre álló, peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás, valamint adott esetben ezen eljárás igénybevételének feltételei.

[…]

12. § Kapcsolódó szerződések és visszterhes fizetési kedvezmények

(1) [1]Az 1–11. § értelemszerűen alkalmazandó a [BGB] 506. §-ának (1) bekezdésében hivatkozott visszterhes fizetési kedvezményekre vonatkozó szerződésekre. [2]Az ilyen szerződések, valamint az olyan fogyasztói hitelmegállapodások esetében, amelyek a [BGB] 358.-§-a szerint egy másik szerződéshez kapcsolódnak, vagy amelyekben a [BGB] 360. §-a (2) bekezdésének második mondata szerint árukat vagy szolgáltatásokat határoznak meg:

1. a szerződéskötést megelőző tájékoztatásnak – többek között az (5) bekezdés szerinti esetben – tartalmaznia kell a szerződés tárgyát és a pénzben kifejezett árat,

2. a szerződésnek tartalmaznia kell

   a) a szerződés tárgyát és a pénzben kifejezett árat.

   b) a [BGB] 358. és 359. §-ából, illetve 360. §-ából eredő jogokról, valamint e jogok gyakorlásának feltételeiről szóló tájékoztatást.

[3]Amennyiben a fogyasztói hitelmegállapodás kiemelt és egyértelműen megfogalmazott szerződési feltételt tartalmaz, amely általános fogyasztói hitelmegállapodások esetében megfelel a […] 7. sz. mellékletben foglalt mintának, e szerződési feltételnek a [BGB] 360. §-a (2) bekezdésének második mondata szerinti kapcsolódó megállapodások és ügyletek esetében meg kell felelnie a második mondat 2. pontjának b) alpontjában meghatározott követelményeknek.

[…]”

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A. C-38/21. sz. ügy

42. VK 2018. november 10-én kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződést kötött a BMW Bank GmbH-val magáncélra használt, BMW típusú gépjárműre. VK a lízingkérelmét a gépjármű-kereskedésben nyújtotta be, és ott is írta alá. A gépjármű-kereskedő, aki anélkül járt el

a BMW Bank hitelközvetítőjeként, hogy a szerződés megkötésére jogosult lett volna, kiszámította a lízing különböző elemeit (lízing futamideje, egyszeri díj és a havi lízingdíj-részlet összege), és elmagyarázta azokat VK-nak. A gépjármű-kereskedő jogosult és képes volt arra, hogy VR részére tájékoztatást adjon a szerződéssel kapcsolatban, és kérdéseket válaszoljon meg. A gépjármű-kereskedő továbbította a lízingkérelmet a banknak, amely elfogadta azt.

43. A felek megállapodtak abban, hogy VK összesen 12 486,80 euró összeget fizet ki, amelyből egyszeri díjként 4760 eurót, ezt követően pedig 24, egyenként 321,95 euró összegű lízingdíj-részletet fizet. A hitelkamatláb a lízingszerződés egész futamidejére évi 3,49%, a teljes hiteldíjmutató pedig évi 3,55% volt. A kölcsön nettó összege 40 294,85 euró volt, amely összeg megfelel a gépjármű beszerzési árának. A felek továbbá megállapodtak arról is, hogy VK legfeljebb évi 10 000 km-t tehet meg a gépjárművel. A gépjármű visszaadása esetén megtett többletkilométerenként VK 0,0737 eurót köteles fizetni, míg ennél kisebb futásteljesítmény esetén meg nem tett kilométerenként 0,0492 euró jár neki. Ha a gépjármű visszaadáskor nem a korának és a megállapodás szerinti futásteljesítménynek megfelelő állapotban van, VK köteles volt a BMW Bank részére megtéríteni a további értékvesztést. Sem a lízingszerződés, sem más különálló megállapodás nem írja elő a gépjármű megvásárlásának kötelezettségét.

44. A lízingszerződés „Elállási jog” című pontja a következőket tartalmazza: [11]

„A szerződés megkötésére vonatkozó akaratnyilatkozatától 14 napon belül indokolás nélkül elállhat. A határidő a szerződés megkötésétől kezdődik, de csak azt követően, hogy az adóssal a BGB 492. §-ának (2) bekezdése szerinti összes kötelező információt (például a kölcsön típusára, a tartozás nettó összegére, a szerződés időtartamára vonatkozó információt) közölték. […]”

45. A VK átvette a gépjárművet. 2019 januárjától rendszeresen fizette a megállapodás szerinti havi törlesztőrészleteket. VK a 2019. június 25-i levelével azonban elállt a szerződéstől. A BMW Bank ezen elállást elutasította.

46. A BMW Bankkal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt indított keresetével VK annak megállapítását kéri, hogy a bank a lízingszerződés alapján semmilyen jogot nem érvényesíthet, különösképpen nem követelheti a lízingdíj-részletek megfizetését. Azzal érvel, hogy az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődött meg, mivel a lízingszerződésben kötelezően feltüntetendő információk nem elegendőek és érthetetlenek. Mivel a lízingszerződés távollevők között és/vagy üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül, azt is állítja, hogy BGB 312 g. §-ának (1) bekezdése feljogosítja őt arra, hogy elálljon e szerződéstől. VK szerint nem lehetséges a BMW Banktól felvilágosítást kérni, vagy megkapni a kötelezően feltüntetendő információkat, ha e bank munkavállalója vagy képviselője a szerződés előkészítési szakasza során nem tartózkodik a gépjármű-kereskedésben.

47. A BMW Bank azzal érvel, hogy VK keresetét mint megalapozatlant el kell utasítani. Azt állítja, hogy a fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó elállási szabályok nem alkalmazhatók a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződésekre. Mindenesetre a lízingszerződésben az összes kötelezően feltüntetendő információt megfelelően közölte VK-val, beleértve az attól való elálláshoz való jogát is. Az elállási jogról szóló tájékoztatás pontosan megfelel a törvény által előírt mintának, így úgy kell tekinteni, hogy az megfelel az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és harmadik mondatában foglalt követelményeknek, ami miatt az elállásra nyitva álló 14 napos időszak jóval azelőtt lejárt, hogy VK elállási jogát gyakorolta volna.

[11] A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez a pont megfelel az EGBGB 7. mellékletében meghatározott törvény által előírt mintának, amelyre az EGBGB 247. cikke (6) bekezdése 2. pontjának harmadik mondata hivatkozik.

A BMW Bank továbbá azt állítja, hogy mivel VK személyes kapcsolatban állt egy közvetítővel, aki képes volt őt tájékoztatni a kínált szolgáltatásról, a lízingszerződés nem minősül távollevők között kötött szerződésnek. A szerződés nem minősül üzlethelyiségen kívüli szerződésnek sem, mivel úgy kell tekinteni, hogy a közvetítő a 2011/83 irányelv (22) preambulumbekezdése értelmében az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében járt el.

48. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a német ítélkezési gyakorlat egészen a közelmúltig a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződések esetében elismerte az elállási jog meglétét, és az olyan szerződésekre vonatkozó hasonló nemzeti rendelkezéseket alkalmazta rájuk, amelyekkel az eladó vagy szolgáltató visszterhes fizetési halasztást vagy más visszterhes fizetési kedvezményt biztosít a fogyasztónak.[12] 2021. február 24-i ítéletében[13] a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) azonban úgy ítélte meg, hogy ez az analógia nem tartható fenn. A BGB 495. és 355. §-a tehát az ilyen típusú lízingszerződés esetében nem biztosít a gépjármű lízingbe vevőjének elállási jogot. E bíróság szerint ez a megoldás az uniós jog szempontjából helyes, mivel a 2008/48 irányelv 2. cikke (2) bekezdése d) pontja nem alkalmazandó azokra a bérleti vagy haszonbérleti megállapodásokra, amelyek esetében a megállapodás tárgyának tekintetében sem maga a megállapodás, sem más különálló megállapodás nem írja elő a megvásárlás kötelezettségét. Mivel a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződések esetében nincs megvásárlási kötelezettség, a bíróság analógia útján nem alkalmazhatja a 2008/48 irányelvet. A kérdést előterjesztő bíróság kételkedik abban, hogy ez az elemzés helytálló.

49. A kérdést előterjesztő bíróság elsőként azt kívánja megtudni, hogy az olyan kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyenről a jelen ügyben szó van, a 2008/48 irányelv, a 2011/83 irányelv vagy a 2002/65 irányelv hatálya alá tartozik-e. A kérdést előterjesztő bíróság a 2008/48 irányelv analógia útján történő alkalmazásának lehetőségét veti fel,[14] amennyiben kilométer alapú lízingszerződéseket jellemzően úgy alakítják ki, hogy azok számszakilag és gyakorlati eredményüket tekintve a gépjármű használat révén bekövetkező teljes amortizációján alapulnak. Másodlagosan a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing a 2002/65 irányelv 2. cikkének b) pontja és a 2011/83 irányelv 2. cikkének (12) bekezdése értelmében vett pénzügyi szolgáltatásnak minősül-e.[15] E megközelítés alátámasztása céljából a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződések esetében a lízingbe adónak nincs tényleges kapcsolata a lízing tárgyával, mivel a lízingbe vevő választja ki a lízingelt tételt a saját igényei szerint. A szigorú értelembe vett bérlővel ellentétben a lízingbe vevő a lízing futamideje alatt köteles valamennyi kockázatot viselni, a gépjárműre vonatkozóan biztosítást kötni, és a gépjármű meghibásodása esetében harmadik személyekkel szemben jogait érvényesíteni, míg a lízingbe adó csupán finanszírozza a gépjármű lízingbe vevő általi használatát.

[12] Lásd a BGB 506. §-a (2) bekezdése első mondatának 3. pontját és 495. §-ának (1) bekezdését. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez az ítélkezési gyakorlat azon alapul, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés keretében a lízingdíj-részleteket és az egyszeri lízingdíjat úgy számítják ki, hogy a lízingbe vevő a gépjármű teljes amortizált értékét fizesse meg. A használat átengedésére irányuló szokásos szerződésektől eltérően a maradványérték kiszámítása kizárólag a megtett kilométerek számához kapcsolódó értékcsökkenést veszi figyelembe, más olyan tényezőket, mint például a rendeltetésszerű használatnak megfelelő elhasználódást pedig nem. A szerződés lényeges eleme tehát nem a gépjármű használatának átengedése, hanem e használat finanszírozása.

[13] VIII ZR 36/20. sz. ügy, DE:BGH:2021:240221, juris UVIIIZR36.20.0.

[14] A 2008/48 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontja értelmében a 2008/48 irányelv nem alkalmazandó azokra a bérleti vagy haszonbérleti megállapodásokra, amelyek esetében a megállapodás tárgyának tekintetében sem maga a megállapodás, sem más különálló megállapodás nem írja elő a megvásárlás kötelezettségét. A szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés nem tartalmaz ilyen kötelezettséget.

[15] A 2011/83 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében ezen irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre, amelyek tárgya pénzügyi szolgáltatás.

50. Abban az esetben, ha az olyan, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyen az alapügyben szerepel, a 2008/48 irányelv hatálya alá tartozik, a kérdést előterjesztő bíróság arról kíván megbizonyosodni, hogy összeegyeztethető-e ezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával és 14. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely jog vélelmet állít fel arra vonatkozóan, hogy – a tájékoztatás esetleges hiányosságai ellenére – a fogyasztónak az elállási jogról való tájékoztatására vonatkozó kötelezettség teljesül, ha a szerződés olyan kikötést tartalmaz, amely megfelel az említett szabályozáshoz csatolt törvény által előírt mintának (a továbbiakban: jogszerűség vélelme). A kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést is felteszi, hogy nem kell-e mellőznie az említett szabályozás alkalmazását, ha azt helyénvalónak tartja.

51. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a jogszerűség vélelme összeegyeztethető-e a Bíróság Kreissparkasse Saarlouis ítéletével.[16] Ebben többek között kimondta, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontját ezen irányelv 10. cikkében említett információk tekintetében úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely hitelmegállapodás olyan nemzeti rendelkezésre hivatkozik, amely maga is más nemzeti jogszabályi rendelkezésekre való hivatkozást tartalmaz.[17] A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) tizenegyedik polgári tanácsa úgy vélte, hogy ez nem következhet az ítélkezési gyakorlatból, mivel az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdése harmadik mondatának szövegével, szellemével, céljával és eredetével ellentétes az olyan értelmezés, amely összhangban lenne a 2008/48 irányelvvel.[18] E bírósági tanács nem veheti számításba ezen irányelv közvetlen alkalmazását sem, mivel a Bíróság a fogyasztói hitel területén annak érdekében, hogy megfeleljen az uniós jog követelményeinek, kizárta a nemzeti jogszabály olyan értelmezésének lehetőségét, amely a *contra legem* határát súrolná. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a Bíróság mindezidáig nyitva hagyta az uniós jog elsőbbsége elvének alkalmazását a 2008/48 irányelv tekintetében.[19]

52. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p), l) és t) pontja értelmében a fogyasztói hitelmegállapodásokban kötelezően feltüntetendő információk tekintetében kér pontosítást. Azt kívánja megtudni, hogy csak a kötelezően feltüntetendő információk hiánya akadályozhatja-e meg az elállásra nyitva álló időszaknak az említett irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti megkezdését, vagy ugyanilyen következményeket von-e maga után az a tény is, hogy a rendelkezésre bocsátott információk hiányosak vagy ténybelileg pontatlanok.

53. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a BGB 242. §-ában foglalt jóhiszeműség elvének megsértése miatt lejárhat-e fogyasztói hitelmegállapodás esetén az elállási jog fogyasztó által történő gyakorlására nyitva áll idő.

[16] A 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet (C-66/19, EU:C:2020:242, a továbbiakban: Kreissparkasse Saarlouis ítélet).

[17] Amint az a jelen indítvány 44. pontjából kitűnik, az alapügy tárgyát képező lízingszerződés tartalmaz ilyen hivatkozást. A kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a Kreissparkasse Saarlouis ítélet következtében az e szerződésben az elállási jogra vonatkozóan szereplő információkat elégtelennek kell-e tekinteni, így a BGB 356b. §-ának a 492. §-ának (2) bekezdésével, valamint az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdése első mondatával és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének második mondatával összefüggésben értelmezett (2) bekezdése értelmében az elállási határidő nem kezdődött meg.

[18] A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban megjegyzi, hogy a németországi jogirodalom bizonyos része azon az álláspontón van, hogy a jogszerűség vélelme csak a nemzeti jog által előírt követelményeknek való megfelelés tekintetében értelmezhető, az uniós jog által előírtak tekintetében pedig nem.

[19] A kérdést előterjesztő bíróság a 2016. április 21-i Radlinger és Radlingerová ítéletre (C-377/14, EU:C:2016:283, 76–79. pont) hivatkozik.

54. Negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy a fogyasztói hitelmegállapodásból eredő elállási jognak a fogyasztó általi gyakorlása visszaélésszerűnek tekinthető-e, és ha igen, milyen feltételek mellett. Megjegyzi, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) egy nemrégiben hozott ítéletében úgy ítélte meg, hogy az elállási jog gyakorlása visszaélésszerű lehet, és így a BGB 242. §-ának megsértését jelentheti, amennyiben a fogyasztó a törvény által előírt mintához kapcsolódó jogszerűségi vélelem hiányára hivatkozva egy formális jogi helyzetet igyekszik kihasználni. E bíróság szerint ebben az összefüggésben több tényezőt is figyelembe kell venni, amelyek nem korlátozódnak arra, hogy a fogyasztó a törvény által előírt mintának nem megfelelő információkat a körülményei szempontjából irrelevánsnak tarthatta, arra, hogy a törvény által előírt minta meg nem felelésének kérdését első alkalommal egy jogorvoslati eljárás során vetette fel, vagy arra, hogy a fogyasztó „elállási jogát annak érdekében gyakorolhatta, hogy a gépjárművet – miután azt viszonylag hosszú ideig rendeltetésszerűen használta – visszaadhassa, mivel – tévesen – azt gondolta, hogy mentesül az ellentételezés fizetésének kötelezettsége alól”.

55. Másodlagosan arra az esetre, ha az olyan kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyenről szó van, a 2002/65 irányelv és a 2011/83 irányelv értelmében vett pénzügyi szolgáltatás nyújtására is irányul, a kérdést előterjesztő bíróság először is azt kérdezi, hogy e szerződés a 2011/83 irányelv 2. cikkének 8. pontja értelmében vett „üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek” minősül-e.[20] A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az eladó vagy szolgáltató 2011/83 irányelv 2. cikkének 9. pontja értelmében vett üzlethelyiségének minősül-e azon személy üzlethelyisége, aki – mint jelen ügyben a gépjármű-kereskedő – pusztán a szerződés előkészítésében vesz részt anélkül, és aki a szerződés megkötése tekintetében nem jogosult az eladót vagy szolgáltatót képviselni. Különösen az a kérdés merül fel, hogy e személy részvétele a 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontja, következésképpen pedig a BGB 321b. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében az „eladó vagy szolgáltató nevében vagy javára” történő eljárásnak minősül-e.

56. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság számára nem világos, hogy a szóban forgó, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontjában és a BGB 312 g. §-a (2) bekezdésének 9. pontjában foglalt, autókölcsönzésre vonatkozó elállási jog alóli kivétel hatálya alá tartozik-e. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság többek között megjegyzi, hogy az Oberlandesgericht München (müncheni regionális felsőbíróság, Németország) 2020. június 18-i ítélete[21] szerint a „gépjárműbérlet” a rövid távú gépjárműbérlést foglalja magában, a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződéseket azonban nem.

57. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az olyan kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyenről szó van, a 2002/65 irányelv 2. cikkének a) pontja és a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontja értelmében vett „távollevők között kötött szerződésnek” minősülhet-e, amennyiben a fogyasztó csak olyan közvetítővel áll személyes kapcsolatban, aki pusztán a szerződés előkészítésében vesz részt, és e szerződés megkötése

[20] A kérdést előterjesztő bíróság szerint, ha a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül, a lízingbe vevőt a BGB 312 g. §-ának (1) bekezdése alapján megilleti az elállási jog. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy noha a 2011/83 irányelv nem biztosít elállási jogot a fogyasztók számára a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződések tekintetében, a BGB 312b. §-a (1) bekezdése üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekre vonatkozó második mondatának értelmezése a 2011/83 irányelvben foglaltaktól függ. A kérdést előterjesztő bíróság a 2017. október 19-i Solar Electric Martinique ítéletre (C-303/16, EU:C:2017:773, 26. pont), valamint a Kreissparkasse Saarlouis ítéletre (29. pont) hivatkozik, amelyben a Bíróság kimondta, hogy „amennyiben valamely nemzeti szabályozás arra törekszik, hogy az érintett uniós jogi aktus hatálya alá nem tartozó helyzetekre adott megoldásaiban összhangban legyen az említett aktussal adott megoldásokkal, határozott uniós érdek fűződik ahhoz, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülése érdekében az uniós jogból vett rendelkezéseket vagy fogalmakat egységesen értelmezzék”.

[21] 32 U 7119/19. sz. ügy, DE:OLGMUEN:2020:0618.32U7119.19.0A, BeckRS2020,13248, 39. pont.

tekintetében nem jogosult az eladót vagy szolgáltatót képviselni.[22] A kérdést előterjesztő bíróság többek között megjegyzi, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) szerint a „távközlő eszköz vagy eszközök használatának" e rendelkezésekben foglalt feltétele nem teljesül, ha a fogyasztó a szerződés előkészítése keretében személyes kapcsolatba kerül egy harmadik személlyel, aki, illetve amely az eladó vagy szolgáltató nevében a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatást nyújt számára.

58. E körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerinti törvényességi fikciót illetően

a) Összeegyeztethetetlen-e a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával és 14. cikkének (1) bekezdésével az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Amennyiben igen:

b) Az következik-e az uniós jogból, különösen a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjából és 14. cikkének (1) bekezdéséből, hogy az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata nem alkalmazható annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Ha az 1) b) kérdésre nemleges választ kell adni:

2) A [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:

a) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontját, hogy a hitelmegállapodásban feltüntetendő napi kamatösszeget a hitelmegállapodásban feltüntetett szerződéses hitelkamatláb alapján kell kiszámítani?

b) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a [BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése

[22] A kérdést előterjesztő bíróság szerint, ha a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződés távollevők között kötött szerződésnek minősül, a lízingbe vevőt a BGB 312 g. §-ának (1) bekezdése alapján elállási jog illeti meg.

második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb, és a fogyasztót tájékoztatni kell a referencia-kamatlábról (alapkamatlábról) és annak változékonyságáról?

c) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodás szövegében közölni kell a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás igénybevételének lényeges alaki feltételeit?

Ha a fenti 2) a)–c) kérdések közül legalább egyre igenlő választ kell adni:

d) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és pontosan sor került?

Amennyiben nem:

e) Melyek azok az irányadó szempontok, amelyek alapján az elállásra nyitva álló időszak a hiányos vagy pontatlan információk ellenére megkezdődik?

Ha a fenti 1) a) kérdésre és/vagy a 2) a)–c) kérdések közül legalább egyre igenlő választ kell adni:

3) A [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal kapcsolatos jogvesztést illetően:

a) Megszűnhet-e a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog?

Amennyiben igen:

b) Az elállási jognak a parlament által elfogadott törvényben szabályozandó időbeli korlátozásáról van-e szó a jogvesztés esetében?

Amennyiben nem:

c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e a jogvesztés, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság miatt betudható neki?

Amennyiben nem:

d) Ellentétes-e a jogvesztésre vonatkozó szabályok jóhiszemű alkalmazásával a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfelvevőt utólag tájékoztathatja a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal kezdődik meg az elállásra nyitva álló időszak?

Amennyiben nem:

e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van a Grundgesetz (alaptörvény) alapján?

Amennyiben igen:

f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és az Európai Unió Bírósága által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

4) A fogyasztót a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata alapján megillető elállási jog visszaélésszerű gyakorlását feltételezve:

a) Lehet-e a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog gyakorlása visszaélésszerű?

Amennyiben igen:

b) Az elállási jog visszaélésszerű gyakorlásának vélelmezése esetén fennáll-e az elállási jog olyan korlátozása, amelyet parlament által elfogadott törvényben kell szabályozni?

Amennyiben nem:

c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e az elállási jog visszaélésszerű gyakorlásának vélelme, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság miatt betudható neki?

Amennyiben nem:

d) Ellentétes-e az elállási jog visszaélésszerű gyakorlásának jóhiszemű vélelmezésével a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfelvevőt utólag tájékoztathatja a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal kezdődik meg az elállásra nyitva álló időszak?

Amennyiben nem:

e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van a német alaptörvény alapján?

Amennyiben igen:

f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

5) A [2011/83] irányelv és/vagy a [2008/48] irányelv és/vagy a [2002/65] irányelv hatálya alá tartoznak-e a kilométer alapú elszámolást tartalmazó, körülbelül két–három éves futamidejű gépjárműlízing-szerződések, amelyeket a rendes felmondási jog formanyomtatványon történő kizárásával kötöttek, és amelyek esetében a fogyasztónak gondoskodnia kell a gépjármű teljes körű casco biztosításról, ezenkívül az ő kötelezettsége a gépjármű hibái miatti, harmadik személyekkel szembeni (különösen a gépjármű-kereskedéssel és a gépjármű gyártójával szembeni) jogérvényesítés, és a fogyasztó viseli továbbá az elvesztés, a károsodás és az értékcsökkenés kockázatát? E tekintetben a [2008/48] irányelv 3. cikkének c) pontja értelmében vett hitelmegállapodásokról és/vagy a [2011/83] irányelv 2. cikkének 12. pontja, valamint a [2002/65] irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett, pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről van-e szó?

6) Amennyiben – az 5. pontban ismertetett – kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződések pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseknek minősülnek:

a) A [2011/83] irányelv 2. cikkének 9. pontja értelmében vett ingatlan kiskereskedelmi üzlethelyiségeknek minősülnek az olyan személy üzlethelyiségei is, aki, illetve amely szerződéseket készít elő az eladó vagy szolgáltató számára, ő maga azonban nem rendelkezik képviseleti joggal az érintett szerződések megkötésére vonatkozóan?

Amennyiben igen:

b) Ugyanez vonatkozik-e arra az esetre is, ha a szerződést előkészítő személy egy másik ágazatban folytat vállalkozási tevékenységet, és/vagy felügyeleti szempontból és/vagy polgári jogi szempontból nem jogosult pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések megkötésére?

7) Amennyiben a 6. a) vagy b) kérdések közül az egyikre nemleges választ kell adni:

Úgy kell-e értelmezni a [2011/83] irányelv 16. cikkének l) pontját, hogy a II. 5. pontban ismertetett, kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződések e kivétel alá tartoznak?

8) Amennyiben az 5. pontban ismertetett, kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződések pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseknek minősülnek:

a) A [2002/65] irányelv 2. cikkének a) pontja és a [2011/83] irányelv 2. cikkének 7. pontja értelmében vett, távollevők között kötött szerződésről van-e szó akkor is, ha a szerződéssel kapcsolatos tárgyalások során csak olyan személlyel állt fenn személyes kapcsolat, aki, illetve amely fogyasztókkal kötendő szerződéseket készít elő az eladó vagy szolgáltató számára, ő maga azonban nem rendelkezik képviseleti joggal az érintett szerződések megkötésére vonatkozóan?

Amennyiben igen:

b) Ugyanez vonatkozik-e arra az esetre is, ha a szerződést előkészítő személy egy másik ágazatban folytat vállalkozási tevékenységet, és/vagy felügyeleti szempontból és/vagy polgári jogi szempontból nem jogosult pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződések megkötésére?”

B. C-47/21. sz. ügy

59. F. F. 2017. április 12-én fogyasztóként 15 111,70 euró összegű kölcsönszerződést kötött a C. Bank AG-val használt gépjárműnek magáncélból történő megvásárlására.

60. Az a gépjármű-kereskedő, akitől F. F. a gépjárművet megvásárolta, a kölcsönszerződés előkészítése és megkötése során a C. Bank hitelközvetítőjeként járt el, és a bank által rendelkezésre bocsátott szerződésmintákat használta. A vételár 14 880 eurót tett ki. A 2000 euró összegű előleg levonását követően a fennmaradó 12 880 eurót kölcsönből finanszírozták. A kölcsönszerződés 60 havi részletben történő visszafizetést ír elő, egy meghatározott végösszeg kifizetésével együtt.

61. A kölcsönszerződés a következő rendelkezést tartalmazza:[23]

„Elállási jog

Az adós a szerződéstől 14 napon belül indokolás nélkül elállhat. A határidő a szerződés megkötésétől kezdődik, de csak azt követően, hogy a BGB 492. §-ának (2) bekezdése szerinti összes kötelező információt (például a kölcsön típusára, a tartozás nettó összegére, a szerződés időtartamára vonatkozó információt) közölték az adóssal. […]”

62. A gépjármű tulajdonjoga a kölcsön visszafizetésére vonatkozó garancia révén a C. Bankra szállt át. A kölcsön folyósítását követően F. F. rendszeresen fizette a megállapodás szerinti havi törlesztőrészleteket. 2020. április 1-jén F. F. elállt a kölcsönszerződéstől. A BMW Bank ezen elállást elutasította.

63. A kérdést előterjesztő bíróság előtt indított keresetében F. F. a gépjármű C. Bank részére történő visszaadása fejében az általa teljesített havi törlesztőrészletek és az általa a gépjármű-kereskedőnek kifizetett előleg, azaz összesen 10 110,11 euró visszafizetését kéri. F. F. továbbá annak megállapítását kéri, hogy a C. Bank késedelembe esett a gépjármű visszavételével. F. F. azzal érvel, hogy elállása érvényes, mivel az elállásra nyitva álló időszak az elállásról szóló tájékoztatás és a kötelezően feltüntetendő információk pontatlan közlése miatt nem kezdődött meg.

64. C. Bank azzal érvel, hogy a keresetet mint megalapozatlant el kell utasítani. Azt állítja, hogy a törvény által előírt minta alapján valamennyi kötelezően feltüntetendő információról tájékoztatta F. F.-et, így e tájékoztatást az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és harmadik mondata alapján megfelelőnek kell tekinteni. F. F. elállási joga tehát elévült. Másodlagosan a C. Bank előadja, hogy F. F. magatartása joggal való visszaélésnek minősül.

65. Először is, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a jogszerűség vélelmét felállító nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e a 2008/48 irányelvvel, és hogy mellőznie kell-e e szabályozás alkalmazását, ha úgy ítéli meg, hogy ez helyénvaló. Noha a C. Bank a törvény által előírt mintát használta, azt nem megfelelően tette, mivel kapcsolt szerződésekre vonatkozó információkat is közölt, amelyek a felperes számára nem voltak relevánsak, mivel a felperes nem kötött ilyen szerződéseket. Mivel a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által a joggal való visszaélés fennállásának megállapítása érdekében felállított feltételek a jelen ügyben teljesülnek, F. F. nem hivatkozhat arra, hogy a jogszerűség vélelme nem alkalmazható. A kérdést előterjesztő bíróság a jelen indítvány 50. és 51. pontjában foglaltakkal megegyező megfontolásokat ad elő.

66. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l), r) és t) pontja értelmében a fogyasztói hitelmegállapodásokban kötelezően feltüntetendő információk tekintetében kér pontosítást. A kérdést előterjesztő bíróság kérdést fogalmaz meg a tekintetben, hogy az a tény, hogy a közölt információk pusztán hiányosok vagy ténybelileg pontatlanok, megakadályozhatja-e az elállásra nyitva álló időszak megkezdését.

67. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a BGB 242. §-ában foglalt jóhiszeműség elvének megsértése miatt lejárhat-e az elállási jog fogyasztó által fogyasztói hitelmegállapodás esetén történő gyakorlására nyitva áll idő.

[23] Ez a rendelkezés megfelel az EGBGB 7. mellékletében szereplő, az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondatában hivatkozott, törvény által előírt mintának.

68. Negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság tudni szeretné, hogy az elállási jognak a fogyasztó által fogyasztói hitelmegállapodás esetében való gyakorlása visszaélésszerűnek tekinthető-e, és ha igen, milyen feltételek mellett. A kérdést előterjesztő bíróság ezzel kapcsolatos megfontolásokait a jelen indítvány 54. pontja tartalmazza.

69. Ötödször, a kérdést előterjesztő bíróság a fogyasztónak a teljesített havi törlesztőrészletek visszatérítéséhez való jogának tisztázását kéri olyan körülmények között, amikor az a kölcsönszerződés, amelytől a fogyasztó elállt, áruk adásvételére vonatkozó szerződéshez kapcsolódik. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) álláspontja szerint a nemzeti jog[24] értelmében ha a fogyasztó eláll a gépjármű adásvételi szerződéshez kapcsolódó kölcsönszerződéstől, a hitelező[25] mindaddig megtagadhatja a havi törlesztőrészletek és adott esetben az előleg visszafizetését, amíg a gépjárművet vissza nem adták, vagy amíg a fogyasztó nem igazolta, hogy a gépjárművet visszaadta. A polgári peres eljárás tekintetében a BGB 322. §-ának (2) bekezdését analógia útján alkalmazó Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy az előzetes visszaszolgáltatási kötelezettség miatt azt követően, hogy a fogyasztó gyakorolta az elállási jogát, a hitelezővel szemben indított fizetés iránti kereset csak akkor megalapozott, ha a fogyasztó lehetőséget biztosított a hitelezőnek a gépjármű visszavételére, és ezáltal a hitelező részére a BGB 294. §-a szerint „ténylegesen felajánlja a teljesítést”, vagy a fogyasztó bizonyította, hogy a gépjárművet a hitelezőnek visszaszolgáltatta.

70. A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az előzetes visszaszolgáltatási követelmény és annak eljárási következményei összeegyeztethetők-e 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdésében foglalt elállási jog tényleges érvényesülésével. Az elállási jog gyakorlása a gyakorlatban jelentősen korlátozódna, ha a fogyasztónak azt megelőzően kellene visszaszolgáltatnia a gépjárművet, hogy jogosulttá válna a kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetése iránti kereset megindítására. A kérdést előterjesztő bíróságnak továbbá kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése közvetlen hatállyal bír-e, és ezért mellőznie kell-e a fent említett nemzeti rendelkezések alkalmazását.

71. Hatodszor, a kérdést előterjesztő bíróság, amely egyesbíróként jár el, előadja, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a nemzeti eljárási szabályok alapján az egyesbíró nem jogosult az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé terjeszteni, és ilyen esetben az ügyet több bíróból álló bírósághoz kell áttennie. A kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merül fel, hogy ezek a szabályok összeegyeztethetők-e az EUMSZ 267. cikkel, és ha nem, akkor mellőzni kell-e alkalmazásukat.

72. E körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé, amelyek közül az 1., 3. és 4. kérdés szövege megegyezik a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett kérdésekével:

„1) […]

Az 1) a) és 1) b) kérdésre adott választól függetlenül:

[24] A BGB 358. §-a (4) bekezdésének a 357. §-a (4) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett első mondata.

[25] Lásd a BGB 358. §-a (4) bekezdésének első mondatát.

2) A [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:

a) (A 2. a) kérdést visszavonták.)

b) A [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját illetően:

aa) Úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezésre vonatkozóan a kölcsönszerződésben szereplő információknak kellően pontosnak kell lenniük ahhoz, hogy a fogyasztó legalább megközelítőleg kiszámíthassa a fizetendő ellentételezés összegét?

(A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén:)

bb) Ellentétes-e a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontjával és 14. cikke (1) bekezdésének második mondatával az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontja értelmében vett hiányos információk esetén az elállásra nyitva álló időszak mindazonáltal a szerződéskötéssel kezdődik, és csupán a hitelezőnek a hitel határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezéshez való joga szűnik meg?

c) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv1 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a [BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb, és a fogyasztót tájékoztatni kell a referencia-kamatlábról (alapkamatlábról) és annak változékonyságáról?

d) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodás szövegében közölni kell a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás igénybevételének lényeges alaki feltételeit?

Ha a fenti 2) a)–d) kérdés legalább valamelyikére igenlő választ kell adni:

e) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és pontosan sor került?

Amennyiben nem:

f) Melyek azok az irányadó szempontok, amelyek alapján az elállásra nyitva álló időszak a hiányos vagy pontatlan információk ellenére megkezdődik?

Ha a fenti 1) a) kérdésre és/vagy a fenti 2) a)–d) kérdés legalább valamelyikére igenlő választ kell adni:

3) […]

4) […]

5) A fenti kérdésekre adandó választól függetlenül:

a) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal, ha a nemzeti jog értelmében az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodás esetében a fogyasztónak a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogának érvényes gyakorlását követően

aa) a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, a teljesített kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetésére vonatkozó követelése csak akkor válik esedékessé, ha a fogyasztó a megvásárolt dolgot átadta a hitelező részére, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot a hitelező részére elküldte?

bb) a fogyasztónak az általa teljesített kölcsön-törlesztőrészleteknek az adásvétel tárgyának átadását követően történő visszafizetése iránti keresetét mint jelenleg megalapozatlant el kell utasítani, ha a hitelező az adásvétel tárgyának átvételével nem esett jogosulti késedelembe?

Amennyiben nem:

b) Az következik-e az uniós jogból, hogy az a) aa) és/vagy a) bb) kérdésben ismertetett nemzeti rendelkezések nem alkalmazhatók?

A fenti 1–5) kérdésre adandó választól függetlenül:

6) Összeegyeztethetetlen-e a nemzeti bíróságoknak az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságával, és alkalmazhatatlan-e előzetes döntéshozatalra utaló végzések meghozatalára a Zivilprozessordnung (német polgári perrendtartás) 348a. §-a (2) bekezdésének 1. pontja annyiban, amennyiben e rendelkezés előzetes döntéshozatalra utaló végzéseknek az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján történő meghozatalára is vonatkozik?”

C. C-232/21. sz. ügy

73. A jelen előzetes döntéshozatalra utalás alapjául szolgáló tényállás jelentős mértékben fedi a C-47/21. sz. ügy tényállását. A 2017. június 30-i, 2017. március 28-i, 2019. január 26-i és 2012. január 31-i hitelkérelmet követően CR, AY, ML, illetve BQ fogyasztóként nettó 21 418,66 euró, 28 671,25 euró, 18 972,74 euró, illetve 30 208,10 euró összegben kölcsönszerződést kötöttek a Volkswagen Bank GmbH-val, illetve (CR esetében) annak leányvállalatával, az Audi Bankkal. E kölcsönszerződések használt gépjármű magáncélú használatra történő vásárlására irányultak. A CR által vásárolt gépjármű vételára 30 490 eurót, az AY által vásárolt gépjármű vételára 31 920 eurót, az ML által vásárolt gépjármű vételára 28 030 eurót, a BQ által vásárolt gépjármű vételára pedig 27 750 eurót tett ki. CR, AY és ML előleget fizettek a gépjármű-kereskedők részére, és a fennmaradó vételárat, valamint az élet- és rokkantsági biztosítás költségeit a kölcsönükből finanszírozták. A BQ nem fizetett előleget, és a gépjármű teljes vételárát, valamint az élet- és rokkantsági biztosítás költségeit a kölcsön segítségével fizette ki.

74. A kölcsönszerződések a jelen indítvány 61. pontjában szereplővel azonos vagy ahhoz nagyon hasonló rendelkezést tartalmaznak.

75. Azok az gépjármű-kereskedők, akiktől a gépjárműveket megvásárolták, a kölcsönszerződések előkészítése és megkötése során a bankok hitelközvetítőjeként jártak el, és az e bankok által rendelkezésre bocsátott szerződésmintákat használták. A kölcsönt (CR és AY esetében) 48, (ML esetében) 36, (BQ esetében) pedig 60 havi részletben kellett visszafizetni. CR, AY, ML és BQ is köteles volt egy meghatározott végső összeg kifizetésére.

76. A kölcsönök folyósítását követően CR, AY, ML és BQ rendszeresen fizette a megállapodás szerinti havi részleteket. 2019. március 31-én, 2019. június 13-án, 2019. szeptember 16-án, illetve 2020. szeptember 20-án azonban elálltak a kölcsönszerződéseiktől. CR, ML és BQ felajánlotta, hogy a gépjárművet átadják a bank székhelyén az általuk teljesített kifizetések visszafizetése ellenében. BQ a kölcsönt teljes egészében visszafizette. A Volkswagen Bank és az Audi Bank valamennyi elállásra irányuló kísérletet elutasította.

77. CR, AY, ML és BQ a kérdést előterjesztő bíróság előtt keresetet indított a Volkswagen Bankkal és az Audi Bankkal szemben. Mivel az elállási jogról szóló tájékoztatást és a többi kötelezően feltüntetendő információt nem közölték velük megfelelően, a felperesek azt állítják, hogy az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődött meg azon időpontokban, amikor elálltak a kölcsönszerződésüktől. CR többek között az általa a kereskedő részére teljesített havi törlesztőrészletek és kifizetett előlegnek a gépjármű visszaszolgáltatásával egyidejűleg, vagy másodlagosan azt követően történő visszatérítését kéri. CR annak megállapítását is kéri, hogy az elállás időpontjától nem tartozik sem kamatokkal, sem tőketörlesztéssel, és hogy a bank késedelembe esett a gépjármű visszavételével. ML követelései lényegében megegyeznek CR követeléseivel. AY elsődlegesen annak megállapítását kéri, hogy az elállás időpontjától kezdődően nem tartozik sem kamatokkal, sem tőketörlesztéssel. BQ elsődlegesen a teljesített havi törlesztőrészletek visszafizetését és annak megállapítását kéri, hogy a bank késedelembe esett a gépjármű visszavételével.

78. A Volkswagen Bank és az Audi Bank elsősorban azt állítja, hogy a kereseteket mint megalapozatlanokat el kell utasítani. Azt állítják, hogy a törvény által előírt minta használatával minden kötelezően feltüntetendő információt közöltek CR-rel, AY-vel, Ml-vel, illetve BQ-val, és így az elállásra nyitva álló, 14 napos időszak lejárt. CR és AY esetében másodlagosan azzal érvelnek, hogy az elállási jog elévült, és hogy jogosan hivatkoztak arra a tényre, hogy e fogyasztók a gépjárművek használatba vétele és a havi törlesztőrészletek rendszeres fizetése után már nem fognak élni elállási jogukkal. ML és BQ esetében is azt állítják, hogy nem késnek a gépjárművek visszavételével, mivel ezek a fogyasztók nem ajánlották fel részükre ténylegesen a BGB 294. '§-a értelmében vett teljesítést.

79. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) szerint az elállási joggal kapcsolatos jogvesztés és az elállási jog visszaélésszerű gyakorlásának kérdését elsődlegesen a felek által már teljes mértékben teljesített szerződések tekintetében kell vizsgálni.

80. Ilyen körülmények között a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) a jelen indítvány 65–71. pontjában kifejtettekhez lényegében hasonló megfontolásokra támaszkodva úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé, amelyek közül az 1., 3. és 4–6. kérdés szövege szinte teljesen megegyezik a C-47/21. sz. ügyben feltett kérdésekével:

„1) […]

2) A [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:

   a) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontját, hogy a hitelmegállapodásban feltüntetendő napi kamatösszeget a hitelmegállapodásban feltüntetett szerződéses hitelkamatláb alapján kell kiszámítani?

   b) […]

   Ha a fenti 2) a) vagy b) kérdés közül legalább az egyikre igenlő választ kell adni:

   c) Úgy kell-e értelmezni a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a [2008/48] irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és pontosan sor került?

   Amennyiben nem:

   d) Melyek azok az irányadó szempontok, amelyek alapján az elállásra nyitva álló időszak a hiányos vagy pontatlan információk ellenére megkezdődik?

A fenti 1) a) és/vagy a 2) a) vagy b) kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

3) A [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal kapcsolatos jogvesztést illetően:

   a) […]

   b) […]

   c) […] Ugyanez vonatkozik-e a megszűnt szerződésekre is?

   d) […] Ugyanez vonatkozik-e a megszűnt szerződésekre is?

   e) […]

   f) […]

4) A fogyasztónak a [2008/48] irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joga visszaélésszerű gyakorlásának feltételezését illetően:

   a) […]

   b) […]

   c) […] Ugyanez vonatkozik-e a megszűnt szerződésekre is?

   d) […] Ugyanez vonatkozik-e a megszűnt szerződésekre is?

   e) […]

f) […]

5) […]

6) […]”

IV. A Bíróság előtti eljárás

81. A Bíróság elnöke 2021. április 22-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából egyesítette a C-38/21. és a C-47/21. sz. ügyet.

82. 2021. augusztus 3-i határozatával a kérdést előterjesztő bíróság a C-47/21. sz. ügyben visszavonta a 2. a) kérdést, mivel az alapeljárás két ügyének egyikében a jogvita közös megegyezéssel rendeződött.

83. A C-38/21. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a 2021. augusztus 24-i előzetes döntéshozatalra utaló határozatában úgy határozott, hogy az eredeti kérelmet kiegészíti, és további kérdéseket terjeszt elő előzetes döntéshozatalra.

84. A Bíróság elnöke 2022. május 31-i határozatával a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélet meghozatala céljából egyesítette a C-232/21. sz. ügyet, valamint a C-38/21. és C-47/21. sz. egyesített ügyeket.

85. A BMW Bank, a C. Bank, a Volkswagen Bank és az Audi Bank, a német kormány, valamint az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be. Ugyanezen felek és CR 2022. május 31-én írásban válaszoltak a Bíróság által feltett kérdésre.

86. A 2022. szeptember 7-i tárgyaláson a BMW Bank, a C. Bank, a Volkswagen Bank és az Audi Bank, a német kormány, valamint a Bizottság előadta szóbeli észrevételeit, és válaszolt a Bíróság kérdéseire.

V. Elemzés

87. A Bíróság azt kéri, hogy a jelen indítvány a következő kérdéseket vizsgálja meg:

– a C-38/21., a C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett első kérdés;

– a C-38/21., a C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett második kérdés, amennyiben arra vonatkozik, hogy hiányos vagy ténybelileg pontatlan információ fogyasztóval való közlése esetén megkezdődik-e az elállásra nyitva álló időszak;

– a C-38/21., a C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett negyedik kérdés, amennyiben az a fogyasztó azt követő magatartásának figyelembevételével, hogy a szerződéstől elállt, az elállási jog gyakorlásának korlátozása érdekében a joggal való visszaélés elméletére való hivatkozást, és ebben az összefüggésben annak a ténynek a jelentőségét veszi figyelembe, hogy a felek a szerződést teljes mértékben teljesítették;

– a C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett ötödik kérdés;

– a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett ötödik, hatodik és hetedik kérdés.

88. Ahhoz, hogy hasznos választ lehessen adni a kérdést előterjesztő bíróság számára, a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésre is javasolok választ.

89. E kérdésekre vonatkozó elemzésem két részből áll. Először a C-38/21. sz. ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet vizsgálom meg, az 5. kérdéssel kezdve, amely a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés jellegére vonatkozik. Az erre a kérdésre adott válasz határozza meg, hogy a többi kérdés közül melyikre kell választ adni. Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett kérdéseivel foglalkozom.

A. C-38/21. sz. ügy

1. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdésről

90. E kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az olyan, kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződés, mint amilyen az előtte folyamatban lévő eljárásban szerepel, a 2002/65 irányelv, a 2008/48 irányelv vagy a 2011/83 irányelv hatálya alá tartozik-e.

91. A kérdést előterjesztő bíróság, a BMW Bank és a német kormány jelemzése alapján az ilyen szerződés célja az, hogy havi törlesztőrészletek fizetése ellenében a futásteljesítmény maximalizálása mellett két–három évre a lízingbe vevő rendelkezésére bocsásson egy gépjárművet. Ezen időszak végén, ha a megtett kilométerek száma meghaladja a megállapodás szerinti futásteljesítményt, a lízingbe vevő ellentételezést fizet a lízingbe adónak. Ezzel szemben, ha a megtett kilométerek száma alacsonyabb a megállapodás szerinti futásteljesítménynél, a lízingbe vevő visszatérítést kap a lízingbe adótól. A lízingbe vevő a szerződés teljes időtartama alatt viseli a gépjármű elvesztésének, károsodásának és értékcsökkenés kockázatát, ezért köteles teljes körű biztosítást kötni. Ezenkívül a lízingbe vevő köteles a gépjármű hibáiból eredő jogokat harmadik személyekkel, különösen az gépjármű-kereskedővel és a gyártóval szemben érvényesíteni. A kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, illetve bármely különálló megállapodás nem kötelezi a lízingbe vevőt a gépjármű megvásárlására. Végül a lízingbe vevő a szerződés lejártára nem vállal maradványérték-garanciát; az értékvesztést csak abban az esetben köteles megtéríteni, ha a gépjármű visszaszolgáltatásakor kiderül, hogy nem a korának megfelelő állapotban van, vagy ha a szerződésben meghatározott maximális futásteljesítményt túllépték.

92. Javaslom, hogy a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdést három részben tárgyaljuk. Először is, véleményem szerint egyértelmű, hogy a fentiekben ismertetett kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződés nem tartozik a 2008/48 irányelv hatálya alá.[26] A 2008/48 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése ezen irányelv 3. cikkének c) pontjában meghatározott „hitelmegállapodásokra” vonatkozik. A 2008/48 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontjából kitűnik, hogy a 2008/48 irányelv csak akkor alkalmazandó a lízingszerződésekre, ha azok a megállapodás tárgyának tekintetében maguk vagy különálló megállapodásban a lízingbe vevő számára előírják a megvásárlás kötelezettségét.[27] Ennélfogva a lízingszerződés kizárólag ezen

[26] A C-38/21. sz. ügyben észrevételeket benyújtó valamennyi fél, valamint a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) is osztja ezt az álláspontot.

[27] E tekintetben a megvásárlás kötelezettsége fennáll, ha arról a hitelező egyoldalúan határoz. A C-38/21. sz. ügyben a BMW Bank azt állítja, hogy nem hozhat ilyen egyoldalú döntést. Ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

egyértelműen meghatározott körülmények között minősülhet a 2008/48 irányelv értelmében vett hitelmegállapodásnak. A C-38/21. sz. ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy sem a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződés, sem pedig különálló megállapodás nem tartalmaz kötelezettséget a szóban forgó gépjármű megvásárlására.

93. Nem fogadom el a kérdést előterjesztő bíróság azon érvelését, hogy a 2008/48 irányelv rendelkezéseit analógia útján lehet alkalmazni, mivel a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződéseket általában úgy alakítják ki, hogy a gépjármű a használat révén a lízing időtartama alatt teljes mértékben amortizálódik. Erre a következtetésre azon egyszerű oknál fogva jutottam, hogy a 2008/48 irányelv kifejezetten kizárja a hatálya alól a megvásárlás kötelezettsége nélküli lízingszerződéseket.[28] Mindenesetre – amint azt a BMW Bank és a német kormány helytállóan állapítja meg – a jelen ügyben nem áll fenn olyan joghézag, amely igazolná az eltérő szabályok analógia útján történő alkalmazását.

94. Másodszor, ami a 2002/65 irányelv alkalmazását illeti, annak 1. cikke (1) bekezdése a tagállamok pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek egymáshoz közelítését írja elő.[29] A 2002/65 irányelv 2. cikkének b) pontjában foglalt meghatározás szerint a „pénzügyi szolgáltatás” „bármely banki, hitel-, biztosítási, magán-nyugdíjpénztári, befektetési vagy fizetéssel kapcsolatos szolgáltatás”.[30]

95. Osztom a német kormány álláspontját, amely szerint az olyan kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyenről a jelen ügyben szó van, nem tekinthető a 2002/65 irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett „banki […] szolgáltatásra” vonatkozó szerződésnek. Az adott szerződéstípust – a jelen ügyhöz hasonlóan – szinte kizárólag gépjárműgyártók tulajdonában álló bankok vagy gépjárműlízingre szakosodott vállalkozások – mint például gépjárműkölcsönző társaságok – biztosítják. Jóllehet a kérdést előterjesztő bíróság feladat ennek vizsgálata, a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződések nem tartoznak a nagybankoknak nevezhető bankok általános termékei körébe. Az a tény, hogy az egyik fél a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződésben bank, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy e szerződés „banki szolgáltatásnak” minősüljön. Az alábbiakban kifejtettek szerint ehhez az szükséges, hogy a szóban forgó szerződés finanszírozási funkciót töltsön be.

96. A kérdés inkább az, hogy az ilyen lízingszerződés a 2002/65 irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett hitel[…]szolgáltatásnak” minősül-e. Mivel ezen irányelv nem határozza meg a „hitel” fogalmát, annak értelmezéséhez elképzelhető a 2008/48 irányelv 3. cikkének c) pontjában foglalt „hitelmegállapodás” fogalmára való hivatkozás. E felvetés alapján a megvásárlás kötelezettségét elő nem író lízingszerződések nem „hitelszolgáltatásra” vonatkoznak, mivel – amint azt a jelen indítvány 92. pontjában kifejtem – e szerződések a 2008/48 irányelv alkalmazásában nem tekinthetők hitelmegállapodásoknak. Számomra ez a megoldás némiképp mesterségesnek tűnik, mivel nem zárható ki, hogy a 2002/65 irányelv elfogadásakor a jogalkotó a hitel fogalmának tágabb értelmezését fogadta el, mint a 2008/48 irányelv későbbi elfogadásakor.

[28] Lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2019. szeptember 18-i Riel ítélet (C-47/18, EU:C:2019:754, 43. pont).

[29] A 2002/65 irányelv (14) preambulumbekezdése azt is kimondja, hogy az irányelv „kiterjed az összes olyan pénzügyi szolgáltatásra, amelyet távértékesítés keretében nyújtanak”.

[30] Ez a fogalommeghatározás megegyezik a 2011/83 irányelv 2. cikkének 12. pontjában foglalt fogalommeghatározással, amely irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja úgy rendelkezik, hogy ezen irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre, amelyek tárgya pénzügyi szolgáltatás.

97. Osztom a C-38/21. sz. ügyben észrevételeket előterjesztő felek azon álláspontját, hogy e kérdés megválaszolása a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződés fő céljának meghatározásától függ, amely e gépjármű tekintetében nem tartalmazza a megvásárlás kötelezettségét. Álláspontom szerint e szerződés csak akkor tekinthető úgy, hogy pénzügyi szolgáltatásra vonatkozik, és ennek megfelelően a 2002/65 irányelv hatálya alá tartozik, ha elsősorban finanszírozási funkciót tölt be.

98. Egyetértek a BMW Bank és a német kormány azon elemzésével, amely szerint az ilyen szerződés fő célja az, hogy a fogyasztó számára lehetővé tegye, hogy az általa választott gépjárművet meghatározott időtartam alatt havi díj megfizetése ellenében használhassa.

99. Igaz, hogy – amint azt a Bizottság állítja – a lízingszerződés keretében a fogyasztó pénzügyi támogatást kap az áruk vagy ingatlanok használatának megkönnyítése érdekében. A lízingszerződés annak a megállapodásnak a finanszírozását helyettesíti, amelyet a fogyasztónak egyébként meg kell kötnie. Ahogy a Bizottság kissé félreérthetően állítja, az ilyen szerződés „a gépjárműhasználat finanszírozásának” eszköze.

100. Véleményem szerint az olyan kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint amilyen az alapügyben szerepel, szigorú értelemben véve nem tölt be finanszírozási funkciót a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy lehetővé teszi számára a gépjármű halasztott fizetés útján történő megvásárlását. A lízingbe adó e célból nem bocsát a fogyasztó rendelkezésére pénzösszeget. A lízingbe adó megvásárolja a gépjárművet, amely a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés időtartama alatt és lejárta után is a tulajdonát képezi, annak ellenére, hogy a fogyasztó választotta ki a gépjárművet. A fogyasztó nem felel a gépjármű beszerzése során a lízingbe adó által viselt költségek teljes amortizációjáért, és az ennek alapján teljesített kifizetések nem feltétlenül kompenzálják ezeket a költségeket. A lízingbe adó viseli a gépjármű maradványértékével kapcsolatos kockázatokat is a szerződés lejártakor. Amint azt a német kormány helyesen állapítja meg, a lízingszerződésben foglalt, a gépjármű túlzott mértékű vagy nem kellő igénybevételéért járó ellentételezés nem garantálja, hogy a lízingbe adó a meghatározott maradványértékből vagy az e gépjármű használatának teljes amortizációjából haszonra tegyen szert.

101. A Bizottság arra is rámutat, hogy egy ilyen szerződés keretében a fogyasztó gyakorolja azokat a jogokat és őt terhelik azok a kötelezettségek, amelyeket általában a gépjármű tulajdonosát illetik meg vagy terhelik, beleértve a biztosítási díjakért, a karbantartási költségekért és az adókért való felelősséget, valamint a veszteség vagy kár kockázatát. A fogyasztó kötelezettsége a gépjármű hibái miatti, harmadik személyekkel szembeni jogérvényesítés is. Ezek a jogok és kötelezettségek mindazonáltal a gépjármű használatának lízingszerződésben meghatározott teljes időtartama alatt fennállnak, és az e használatból eredő kockázatokra korlátozódnak, amelyek végső soron a fogyasztóra hárulnak.

102. Ezért úgy vélem, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződés, amely nem írja elő a megvásárlás kötelezettségét, nem tartozik a 2002/65 irányelv hatálya alá. [31]

[31] A tárgyaláson a Bizottság némileg vonakodva elfogadta, hogy a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés az említett irányelv hatálya alá tartozik.

103. Harmadszor, úgy vélem, hogy e szerződés az „eladók vagy szolgáltatók és fogyasztók között kötött szerződésekre alkalmazandó” 2011/83 irányelv értelmében vett szolgáltatási szerződésnek minősül.[32] A 2011/83 irányelvben foglalt meghatározás szerint a „szolgáltatási szerződés” a 2011/83 irányelv 2. cikke 5. pontja értelmében vett adásvételi szerződésen[33] kívül bármely olyan szerződés lehet, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató a fogyasztó részére szolgáltatást nyújt vagy szolgáltatás nyújtását vállalja, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti a szolgáltatás árát.[34] E szerződéstípusba egyértelműen beletartoznak az olyan szerződések, a mint amilyenről a C-38/21. sz. ügyben szó van, amelyekkel az eladó vagy szolgáltató fizetség ellenében meghatározott időtartamra átadja a fogyasztónak a gépjármű használati jogát.[35]

104. A teljesség kedvéért hozzáteszem, hogy elemzésem alapján azt a következtetést vonom le, hogy a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés nem valósítja meg egyidejűleg a gépjármű használati joga finanszírozásának és átruházásának célját. Ebből következik, hogy nem értek egyet a Bizottság azon megközelítésével, amely szerint a 2002/65 irányelv és a 2011/83 irányelv párhuzamosan alkalmazható. Ez a megközelítés két ténynek is ellentmond. Az egyes irányelvek hatályának meghatározása pontos. Olyan egységes és oszthatatlan szerződésről van szó, amelynek keretében a fogyasztó díjfizetés ellenében gépjárművet használ. Több irányelv erre a szerződésre történő egyidejű alkalmazása tehát aláásná a jogbiztonságot és a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítására irányuló célkitűzést.

105. E körülmények között azt javaslom a Bíróságnak, hogy a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett 5. kérdésre azt a választ adja, hogy a 2011/83 irányelv hatálya alá tartoznak a kilométer alapú elszámolást tartalmazó, körülbelül két–három éves futamidejű gépjárműlízing-szerződések, amelyeket a rendes felmondási jog formanyomtatványon történő kizárásával kötöttek, amelyek a megállapodás tárgyának tekintetében sem magukban a szerződésekben, sem más különálló megállapodásban nem írják elő a fogyasztó számára a megvásárlás kötelezettségét (e tekintetben a megvásárlás kötelezettsége fennáll, ha arról a lízingbe adó egyoldalúan határoz), és amelyek esetében a fogyasztónak gondoskodnia kell a gépjármű teljes körű casco biztosításról, az ő kötelezettsége a gépjármű hibái miatti, harmadik személyekkel szembeni (különösen a gépjármű-kereskedéssel és a gépjármű gyártójával szembeni) jogérvényesítés, és a fogyasztó viseli az elvesztés, a károsodás és az értékcsökkenés kockázatát. E tekintetben nem a 2008/48 irányelv 3. cikkének c) pontja értelmében vett hitelmegállapodásokról vagy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 12. pontja, valamint a 2002/65 irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett, pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről van szó.

[32] A 2011/83 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése. Ezen irányelv 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében az irányelv nem alkalmazandó azon szerződésekre, amelyek tárgya a pénzügyi szolgáltatás.

[33] A 2011/83 irányelv 2. cikkének 5. pontjában foglalt meghatározás szerint az „adásvételi szerződés” „bármely olyan szerződés, amelynek értelmében a kereskedő eladó vagy szolgáltató átruházza vagy vállalja, hogy átruházza a fogyasztóra valamely áru tulajdonjogát, a fogyasztó pedig megfizeti vagy vállalja, hogy megfizeti annak vételárát; az adásvételi szerződések vonatkozhatnak árukra és szolgáltatásokra egyaránt”.

[34] 2022. március 31-i CTS Eventim ítélet (C-96/21, EU:C:2022:238, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A 2011/83 irányelv 2. cikkének 6. pontjából következik, hogy a „szolgáltatási szerződés” fogalmat úgy kell értelmezni, hogy az magában foglal minden olyan szerződést, amely nem tartozik az „adásvételi szerződés” fogalma alá (2020. március 12-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet, C-583/18, EU:C:2020:199, 22. pont).

[35] Amint arra a jelen indítvány 100. pontja rámutat, a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés nem ruházza át az áruk tulajdonjogát. A bank a szerződés időtartama alatt és azt követően is fenntartja a gépjármű tulajdonjogát.

2. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésről

106. E kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy tekintettel azokra a jelen indítvány 42. pontjában ismertetett körülményekre, amelyek között a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződést megkötötték, a 2011/83 irányelv 2. cikkének 8. pontja alkalmazásában üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül-e ez a szerződés. Konkrétabban, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a gépjármű-kereskedő üzlethelyisége, ahol a fogyasztó benyújtja a lízingkérelmet, az ezen irányelv 2. cikkének 9. pontja szempontjából „üzlethelyiségnek” minősül-e, ha a kereskedő pusztán a szerződés előkészítésében vesz részt anélkül, hogy annak megkötésére jogosult lenne.

107. A 2011/83 irányelv 2. cikke 8. pontjának a) alpontjában foglalt meghatározás szerint az „üzlethelyiségen kívül kötött szerződés” az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között kötött bármely olyan szerződés, „amelyet az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte mellett, az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségétől eltérő helyen kötöttek meg”. Ezen irányelv 2. cikke 9. pontjának a) pontja szerint az „üzlethelyiség” „bármely ingatlan kiskereskedelmi üzlethelyiség, ahol az eladó vagy szolgáltató a tevékenységét állandó jelleggel folytatja”.

108. A 2011/83 irányelv (22) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az „üzlethelyiség” fogalmát tágan kell értelmezni, és hogy ezen irányelv értelmében az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személy üzlethelyiségét ilyen üzlethelyiségnek kell tekinteni. A 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontjában foglalt meghatározás szerint az „eladó vagy szolgáltató” bármely természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések vonatkozásában kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységével összefüggő célok érdekében jár el, ideértve bármely olyan személyt, aki vagy amely az eladó vagy szolgáltató nevében vagy javára jár el.

109. A fentiekből az következik, hogy a tekintetben, hogy a közvetítőként eljáró személy – jelen ügyben a gépjármű-kereskedő – üzlethelyisége az eladó vagy szolgáltató „üzlethelyiségének” minősíthető-e, a döntő szempont az, hogy e személy ezen eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében jár-e el.

110. A 2011/83 irányelv (16) preambulumbekezdése nem kívánta érinteni a jogi képviseletre vonatkozó nemzeti jogszabályokat, így például az eladó és szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személyt meghatározó szabályokat. Ebből következik, hogy a jelen kérdés megválaszolása érdekében a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a nemzeti jog fényében vizsgálja a gépjármű-kereskedő és a bank közötti jogviszonyt a jelen ügy körülményei között, és megállapítsa, hogy e jogviszonyból levezethető-e, hogy az előbbi az utóbbi nevében vagy képviseletében járt el.

111. Annak ellenére, hogy ez a kérdés a nemzeti jog körébe tartozik, a 2011/83 irányelv ad néhány támpontot arra vonatkozóan, hogy miként kell megközelíteni ezt a problémát. E tekintetben, noha a 2011/83 irányelv 2. cikke 8. pontjának a) alpontja „megkötött” szerződésre utal, úgy tűnik számomra, hogy ahhoz, hogy a közvetítő üzlethelyisége az eladó vagy szolgáltató „üzlethelyiségének” minősüljön, nem szükséges, hogy a közvetítő kifejezetten a fogyasztóval való szerződéskötésre kapjon utasítást.

112. Ebből következik, hogy a közvetítő részvétele a szerződéskötés tárgyalási szakaszában elegendő ahhoz, hogy a közvetítő üzlethelyisége az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségének minősüljön, feltéve, hogy e részvétel kellően fontos, és magában foglalja a közvetítő azon kötelezettségét, hogy a fogyasztóval a 2011/83 irányelv 5. cikkében említett információkat közölje.

113. Végezetül úgy tűnik, hogy a 2011/83 irányelv (21) preambulumbekezdése határozza meg az üzlethelyiségen kívül kötött szerződést szabályozó rendelkezések célját, amely szerint az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségén kívül a fogyasztó potenciális pszichológiai nyomásnak lehet kitéve, vagy meglepetés érheti őt, függetlenül attól, hogy a fogyasztó kérte-e az eladó vagy szolgáltató látogatását vagy sem.[36] E rendelkezések nyilvánvalóan nem az olyan fogyasztók védelmére irányulnak, akik önkéntesen mennek be egy olyan üzlethelyiségbe, ahol számíthatnak arra, hogy az eladó vagy szolgáltató szerződéskötés céljából kapcsolatba lép velük. Következésképpen nem vagyok meggyőződve arról, hogy a gépjárművet vásárolni kívánó fogyasztó meglepődik, amikor a lízingszerződéseket kínáló bankkal kapcsolatban álló gépjármű-kereskedő üzlethelyiségét felkeresve ilyen jellegű szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatokat kap.

114. Ilyen körülmények között javaslom, hogy a Bíróság a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hatodik kérdésre azt a választ adja, hogy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 9. pontját úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározottak szerint az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személy üzlethelyiségét ezen eladó vagy szolgáltató „üzlethelyiségének” kell tekinteni. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az ügy konkrét körülményei között és a nemzeti jog alapján a közvetítő az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében járt-e el a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés megtárgyalása vagy megkötése céljából.

3. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésről

115. E kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontjában foglalt elállási jog alóli kivételt alkalmazni kell-e az olyan, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződésre, mint amilyen az alapügyben szerepel.

116. A 2011/83 irányelv 9–15. cikke az ezen irányelv 2. cikkének 7. pontjában meghatározott, távollévők között kötött szerződés vagy ezen irányelv 2. cikkének 8. pontjában meghatározott, üzlethelyiségen kívül kötött szerződés megkötését követően elállási jogot biztosít a fogyasztó számára, és ismerteti e jog gyakorlásának feltételeit és részletes szabályait. A 2011/83 irányelv 16. cikke kivételeket tartalmaz az elállási jog alól, különösen az olyan, autókölcsönzésre vonatkozó szerződések esetében, amelyek meghatározott teljesítési időpontot vagy időszakot tartalmaznak. Ezt a rendelkezést szigorúan kell értelmezni, mivel eltér az uniós fogyasztóvédelmi szabályoktól.[37]

117. Először is azon kérdést illetően, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízingszerződések autókölcsönzésre vonatkozó szerződésnek minősülnek-e, az ítélkezési gyakorlat szerint az „autókölcsönzés” fogalma „egy szállítóeszköz[…] fogyasztó [részére történő] rendelkezésére bocsát[ását]” jelenti.[38] A Bíróság azt is kimondta, hogy a gépjárműbérleti

[36] 2018. augusztus 7-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet (C-485/17, EU:C:2018:642, 33. és 34. pont).

[37] 2020. május 14-i NK (családi ház terve) ítélet (C-208/19, EU:C:2020:382, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[38] Lásd ebben az értelemben: 2005. március 10-i easyCar ítélet (C-336/03, EU:C:2005:150, 23., 26. és 27. pont); 2020. március 12-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet (C-583/18, EU:C:2020:199, 30. pont).

szerződés a személyszállítás lebonyolítására irányul.[39] Ezen elemek fényében első pillantásra úgy tűnhet, hogy a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, amelynek célja a gépjárműnek a fogyasztó részére használat céljából történő rendelkezésére bocsátása, az „autókölcsönzés” fogalmába tartozik.

118. A 2011/83 irányelv (49) preambulumbekezdéséből azonban kitűnik, hogy ezen irányelv 16. cikkének l) pontja azt a célt szolgálja, hogy védelmet nyújtson az eladó vagy szolgáltató számára olyan kapacitások lekötésében rejlő kockázatokkal szemben, amelyeket az elállási jog rendelkezésre állása esetén az eladónak vagy szolgáltatónak nehéz lenne kihasználnia.[40] Hasonlóképpen a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a 16. cikk l) pontja különösen egyes szolgáltatókat kíván megóvni azoktól az aránytalan hátrányoktól, amelyek röviddel a teljesítés előtt a fogyasztót terhelő költségek és indoklás nélkül történő lemondás megkönnyítéséből fakadnak.[41] A Bizottsággal ellentétben nem vagyok meggyőződve a gépjármű-lízingszerződéssel összefüggésben ilyen kockázat vagy aránytalan hátrányok fennállásáról. A lízingbe adó, aki továbbra is e gépjármű tulajdonosa marad, az elállási jog gyakorlása esetén a gépjárművet más célra, például bérbeadásra vagy viszonteladásra is felhasználhatja, ha gyakorolják az elállási jogot. Következésképpen úgy vélem, hogy a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontjában foglalt elállási jog alóli kivétel nem alkalmazható olyan ügyben, mint amilyen a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban van. Ebben az összefüggésben azt is megjegyzem, hogy abból a tényből, hogy a kivétel akkor alkalmazandó, ha a szerződésben „meghatározott teljesítési időpontot vagy időszakot kötöttek ki”, az következik, hogy a jogalkotó szándéka az volt, hogy e kivétel csak a rövid távú autókölcsönzésre terjedjen ki.

119. E körülmények között javaslom, hogy a Bíróság a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett hetedik kérdésre azt a választ adja, hogy a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontját úgy kell értelmezni, hogy az abban előírt kivétel nem vonatkozik a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződésekre.

4. A C-38/21. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésről

120. E kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az olyan, kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés, mint a szóban forgó, a 2002/65 irányelv 2. cikkének a) pontja és a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontja értelmében vett „távollevők között kötött szerződésnek” minősíthető-e, amennyiben a fogyasztó csak olyan közvetítővel áll személyes kapcsolatban, aki a szerződést előkészíti és képes tájékoztatni őt a kínált szolgáltatásról, azonban e szerződés megkötése tekintetében nem jogosult képviselni az eladót vagy szolgáltatót.

121. A 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontjában foglalt meghatározás szerint a „távollevők között kötött szerződés” az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer keretében, az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó egyidejű fizikai jelenléte nélkül – a szerződés megkötésének időpontjával bezárólag kizárólag egy vagy több távközlő eszköz alkalmazásával – kötött szerződés. A 2002/65 irányelv 2. cikkének a) pontja nagyon hasonló meghatározást tartalmaz.[42]

[39] 2020. március 12-i Verbraucherzentrale Berlin ítélet (C-583/18, EU:C:2020:199, 34. pont).

[40] 2022. március 31-i CTS Eventim ítélet (C-96/21, EU:C:2022:238, 44. pont).

[41] Lásd analógia útján: 2005. március 10-i easyCar ítélet (C-336/03, EU:C:2005:150, 28. pont).

[42] Elemzésemet a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontjára korlátozom, mivel álláspontom szerint a 2002/65 irányelv nem alkalmazható a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződésre.

122. Véleményem szerint szerződéskötésre nem a szerződés megkötésének „időpontjával bezárólag", „kizárólag" távközlő eszköz vagy eszközök használatával" kerül sor, ha a közvetítő az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében vett részt e szerződés megtárgyalásában, amikor utóbbi jelenlétében a fogyasztó részére részletes tájékoztatást adott a szerződés tartalmáról, és megválaszolta a fogyasztó kérdéseit.

123. A 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontja alapján minden olyan személy eladónak vagy szolgáltatónak minősül, aki az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében jár el. Nem tűnik számomra döntőnek, hogy e személy nem jogosult a szerződés megkötése céljából az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljárni, mivel elegendő, ha e minőségében a tárgyalási szakaszban vesz részt. E tekintetben a 2011/83 irányelv (20) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy noha a távollevők között kötött szerződés fogalma olyan helyzetekre is kiterjed, amikor a fogyasztó az árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos információk beszerzése céljából felkeres egy üzlethelyiséget, majd ezt követően a szerződést távolból tárgyalja meg és köti meg, az eladó vagy szolgáltató üzlethelyiségében megtárgyalt és távközlő eszközök alkalmazásával megkötött szerződés nem minősül távollevők között kötött szerződésnek.

124. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett tényekből kitűnik, hogy a gépjármű-kereskedő VK jelenlétében kiszámította a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés különböző elemeit (lízing futamideje, egyszeri lízingdíj és a havi díjrészletek összege), megbeszélte azokat VK-val, továbbá fel volt jogosítva és képes volt arra, hogy VK minden kérdését megválaszolja. Ilyen körülmények között úgy lehet tekinteni, hogy VK nem csupán információt gyűjtött a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződésről, hanem a gépjármű-kereskedővel együtt „fizikai" jelenléttel is részt vett e szerződés megtárgyalásában, amely ezért nem tekinthető távollevők között kötött szerződésnek. A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a nemzeti jog és az ügy konkrét körülményei alapján megállapítsa, hogy a kereskedő jogosult volt-e a bank nevében vagy képviseletében eljárni, legalábbis a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés tárgyalása céljából, és hogy e kereskedő közreműködésének mértéke tárgyalásnak minősül-e.

125. A teljesség kedvéért megjegyzem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem közli, hogy a szerződést „áru vagy szolgáltatás értékesítésére szervezett távértékesítési rendszer" keretében kötötték-e meg.[43] E tényező meglétének megállapítása szintén e bíróság feladata.

126. Ezért azt javaslom, hogy a Bíróság a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett nyolcadik kérdésre azt a választ adja, hogy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy szerződés nem minősülhet távollevők között kötött szerződésnek, ha az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személy a fogyasztó fizikai jelenlétében vesz részt az e szerződéssel kapcsolatos tárgyalásokon. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az ügy konkrét körülményei között és a nemzeti jog alapján a közvetítő az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében járt-e el a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés megtárgyalása céljából.

5. Közbenső következtetés

127. Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól kapott válaszok fényében megállapítja, hogy a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek vagy távollevők között kötött szerződésnek minősül, és

[43] Lásd a 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontját.

hogy a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontjában előírt elállási jog alóli kivétel nem alkalmazható e szerződésre, elviekben azt a következtetést kell levonnia, hogy VK-t az említett irányelv 9. cikkének (1) bekezdése alapján megillette ez a jog.[44]

128. Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságnak még mindig meg kellene vizsgálnia, hogy VK a 2011/83 irányelv 9. cikkének – adott esetben annak 10. cikkével összefüggésben értelmezett – (2) bekezdésében meghatározott időszakon belül gyakorolta-e ezt a jogot. Mivel nem zárható ki, hogy VK rendelkezett ilyen elállási joggal, a kérdést előterjesztő bíróság által a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdés az alapügyben felmerült jogvita eldöntése szempontjából releváns.[45] Ami a C-38/21. sz. ügyben feltett negyedik kérdésre adott választ illeti, utalok a C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett megfelelő kérdésre vonatkozó, a jelen indítvány 149–158. pontjában foglalt értékelésemre.

B. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyek

1. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett első kérdésről

129. A C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett első kérdés lényegében arra irányul, hogy ellentétes-e a 2008/48 irányelvvel az olyan nemzeti szabályozás, amely jogszabályi vélelmet állít fel arra vonatkozóan, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztó elállási jogával kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy a szerződésbe olyan törvény által előírt mintának megfelelő feltételt foglal, amely nem felel meg az említett irányelv követelményeinek. Mellőznie kell-e a kérdést előterjesztő bíróságnak ebben az esetben e nemzeti szabályozás alkalmazását?

130. Ami a kérdés első részét illeti, a C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben szóban forgó kölcsönszerződések mindegyike tartalmaz egy olyan feltételt, amely szerint az elállásra nyitva álló időszak a szerződéskötést követően kezdődik meg, azonban nem azelőtt, hogy az adóssal közölték volna a BGB 492. §-ának (2) bekezdésében említett valamennyi kötelezően feltüntetendő információt. Maga az említett rendelkezés az EGBGB 247. cikkének 6–13. §-ára hivatkozik, amely cikk viszont hivatkozást tartalmaz a BGB más rendelkezéseire. Az ilyen típusú feltétel gyakorlatilag azonos azzal, amelyet a Bíróság a Kreissparkasse Saarlouis ítéletében a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával ellentétesnek ítélt.[46]

131. A fentiekben említett kölcsönszerződésekben foglalt feltétel az EGBGB 7. mellékletének akkor hatályos változatában szereplő mintának is megfelel.[47] Az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata jogszerűségi vélelmet állít fel, amely szerint amennyiben a szerződés e mintának megfelelő feltételt tartalmaz, megfelel az elállási joggal kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó törvényi követelményeknek.

[44] Ezzel szemben, ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés nem minősül üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek vagy távollevők között kötött szerződésnek, vagy bár annak minősül, azonban a 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontjában előírt elállási jog alóli kivételt kell alkalmazni e szerződésre, akkor elviekben arra a következtetésre kellene jutnia, hogy VK-t nem illette meg ez a jog.

[45] A kérdést előterjesztő bíróság eredeti kérelméhez fűzött kiegészítésében kifejti, hogy amennyiben a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés nem tartozik a 2008/48 irányelv hatálya alá, a C-38/21. sz. ügyben előterjesztett első és második kérdés már nem releváns.

[46] Lásd a jelen indítvány 16. lábjegyzetét.

[47] Az alapügy tényállásának megvalósulása idején az EGBGB 7. mellékletében szereplő minta nem határozta meg az adóssal közlendő összes információt, hanem csupán a BGB 492. §-ának (2) bekezdésére hivatkozott.

132. A 2008/48 irányelv 10. cikkében említett információk tekintetében a Bíróság úgy ítélte meg, hogy ezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával ellentétes az olyan hitelmegállapodás, amely olyan nemzeti rendelkezésre hivatkozik, amely maga is más nemzeti jogszabályi rendelkezésekre hivatkozik. Ebből következik, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely a jogszerűség jelen indítvány 130. pontjában leírtak szerinti vélelmét állítja fel, szintén összeegyeztethetetlen az említett irányelvvel. Úgy tűnik, hogy a Bíróság előtt eljáró felek többsége osztja ezt az álláspontot. A német kormány továbbá mind az írásbeli észrevételeiben, mind a tárgyaláson arra is rámutatott, hogy az EGBGB 7. mellékletében meghatározott törvény által előírt mintát 2021. június 15-i hatállyal módosították annak érdekében, hogy az megfeleljen a Bíróság Kreissparkasse Saarlouis ítéletében elfogadott értelmezésnek. [48]

133. E kérdés második része arra vonatkozik, hogy milyen jogkövetkezményei vannak annak a megállapításnak, hogy az EGBGB 247. cikke 6. §-ának harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata által felállított jogszerűségi vélelem összeegyeztethetetlen a 2008/48 irányelvvel.

134. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon értelmezés, amelyet a Bíróság valamely uniós jogszabály kapcsán fejt ki, megmagyarázza és pontosítja e szabály hatályát és jelentőségét, amely szerint azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Az így értelmezett szabályt a bíróságnak alkalmaznia kell még az e szabály hatálybalépését követően és az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt létrejött jogviszonyokkal kapcsolatban is, ha egyebekben adottak a feltételek az említett szabály alkalmazásával kapcsolatos pernek a hatáskörrel rendelkező bíróság előtti megindításához. [49] Szintén az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a nemzeti bíróságok feladata, hogy a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jognak megfelelően értelmezzék, és lehetőséget biztosítsanak az egyének számára, hogy kártérítést kapjanak abban az esetben, ha az uniós jog valamely tagállamnak betudható megsértése következtében jogsérelem éri őket. [50] E tekintetben valamely nemzeti bíróság nem tekintheti megalapozottan úgy, hogy csupán azon okból kifolyólag nem tudja a kérdéses nemzeti rendelkezést az uniós joggal összhangban értelmezni, mivel e rendelkezést korábban állandó jelleggel az uniós joggal összeegyeztethetetlen módon értelmezte. [51]

135. Az általános jogelvek korlátozzák a nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy a belső jog releváns szabályainak értelmezésekor és alkalmazásakor figyelembe kell vennie az irányelv tartalmát. Továbbá e kötelezettség nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául. [52] A jelen ügyekben a kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás nem értelmezhető a 2008/48 irányelvvel összhangban, így pedig az ilyen értelmezés *contra legem* lenne. A C. Bank, a Volkswagen Bank, az Audi Bank és a német kormány egyetért ezen álláspontottal.

136. Amennyiben a nemzeti jogszabályoknak az uniós jog követelményeivel összhangban álló értelmezése nem lehetséges, az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság az uniós jog elsőbbségének elvére tekintettel köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – mellőzve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazását, utólagosan is, anélkül hogy előzetesen kérelmeznie vagy várnia kellene azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb

[48] Lásd a jelen indítvány 46. lábjegyzetét.

[49] 2019. szeptember 5-i Pohotovosť ítélet (C-331/18, EU:C:2019:665, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[50] 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet (C-261/20, EU:C:2022:33, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[51] 2019. szeptember 5-i Pohotovosť ítélet (C-331/18, EU:C:2019:665, 55. pont).

[52] 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet (C-261/20, EU:C:2022:33, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

alkotmányos úton történő megsemmisítésére.[53] Egy nem közvetlen hatályú uniós jogi rendelkezésre – mint ilyenre – azonban nem lehet hivatkozni az uniós jog hatálya alá tartozó jogvitában annak érdekében, hogy az uniós joggal ellentétes nemzeti jogi rendelkezés alkalmazása elkerülhető legyen.[54]

137. A jelen ügyekben nem szükséges annak megállapítása, hogy a 200/48 irányelv szóban forgó rendelkezései közvetlen hatállyal bírnak-e. Amint azt a Bíróság a Thelen Technopark Berlin ítéletében[55] megismételte, és amint azt a C. Bank, a Volkswagen Bank, az Audi Bank, a német kormány és a Bizottság írásbeli észrevételeiben kifejtette, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az irányelv önmagában nem keletkeztethet magánszemélyekre vonatkozó kötelezettségeket, így arra nem lehet a nemzeti bíróságok előtt magánszemélyekkel szemben hivatkozni. Mivel az alapügy tárgyát képező jogviták a fogyasztók és a magántulajdonban lévő bankok között zajlanak, a kérdést előterjesztő bíróság nem kötelezhető arra, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás alkalmazását kizárólag a 2008/48 irányelv alapján mellőzze.

138. Amint arra a Bizottság az írásbeli észrevételeiben hivatkozik, a Németországi Szövetségi Köztársaság azonban megállapíthat szerződésen kívüli felelősséget azon az alapon, hogy a nemzeti szabályozása ellentétes a 2008/48 irányelvvel. Amint arra a Bíróság a Thelen Technopark Berlin ítéletében[56] is emlékeztet, az a fél, akit a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetetlensége következtében sérelem ért, hivatkozhat a Francovich és társai ítéletből[57] eredő ítélkezési gyakorlatra annak érdekében, hogy adott esetben kártérítést kapjon.

139. A fentiekre figyelemmel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett első kérdésre azt a választ adja, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett p) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügy tárgyát képezi, amely olyan jogszerűségi vélelmet állít fel, amely szerint ha valamely hitelmegállapodás törvény által előírt mintának megfelelő kikötést tartalmaz, e kikötés megfelel az elállási joggal kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó nemzeti jogszabályi követelményeknek, még akkor is, ha nem teljesíti az említett irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjában foglalt követelményeket. A magánszemélyek közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróság nem köteles kizárólag az uniós jog alapján mellőzni e nemzeti szabályok alkalmazását, még akkor sem, ha azok ellentétesek a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával, azon fél kártérítéshez való jogának sérelme nélkül, akit a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetetlensége következtében sérelem ért.

140. Tekintettel a jelen kérdésre javasolt válaszra, véleményem szerint nem szükséges a német kormány azon kérelméről határozni, hogy a Bíróság ítéletének hatályát annak kihirdetésének időpontjára korlátozzák. Meg kell jegyezni, hogy e kérelem arra az esetre vonatkozik, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy „önmagában véve a jogszerűségi vélelem fogalma, azaz függetlenül attól, hogy e vélelem a [2008/48] irányelv 10. és 14. cikkének megfelelő feltételek mellett alkalmazandó-e, ellentétes az uniós joggal”, vagy pedig, hogy e vélelem nem alkalmazható, mivel ellentétes a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával, és ez utóbbi rendelkezés közvetlenül alkalmazandó. A jelen ügyben e két helyzet egyike sem áll fenn.

[53] 2019. június 24-i Popławski ítélet (C-573/17, EU:C:2019:530, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[54] Uo., 62. pont.

[55] 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet (C-261/20, EU:C:2022:33, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[56] Uo., 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

[57] 1991. november 19-i Francovich és társai ítélet (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428).

2. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről

141. A második kérdés, amely több alkérdésre tagolódik, a fogyasztói hitelmegállapodásban a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerint feltüntetendő információkra vonatkozik. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az elállásra nyitva álló időszak ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összhangban csak akkor kezdődik meg, ha a közölt információk hiánytalanok és pontosak. Amennyiben nem ez az eset áll fenn, a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy melyek azok a szempontok, amelyek meghatározzák, hogy mikortól kezdődik az elállásra nyitva álló időszak.

142. Az a követelmény, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett tartalmi elemek a hitelmegállapodásban világos és egyértelmű módon kerüljenek feltüntetésre, annak lehetővé tételére irányul, hogy a fogyasztó megismerhesse e megállapodás szerinti jogait és kötelezettségeit.[58] E szerződés megfelelő teljesítéséhez, és különösen a fogyasztó jogainak, köztük az elállási jogának gyakorlásához szükség van azon elemek fogyasztó általi megismerésére és megfelelő megértésére.[59] Amint a Bíróság a Kreissparkasse Saarlouis ítéletben megállapítja, ez a követelmény hozzájárul a 2008/48 irányelv által követett cél megvalósításához, amely teljes és kötelező harmonizáció előírása a fogyasztói hitelek tárgyában számos kulcsfontosságú területen, amire az Unióban valamennyi fogyasztó érdekei magas szinten és egyenlő módon való védelmezésének biztosítása, valamint a fogyasztói hitelek jól működő belső piaca kialakulásának megkönnyítése céljából van szükség.[60]

143. Amint arra a Bizottság írásbeli észrevételeiben helyesen rámutat, a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése az ezen irányelv alapjául szolgáló azon védelmi rendszer kifejeződése, amely azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó a hitelezőhöz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében, amely helyzet a hitelező által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát.[61]

144. A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése b) pontjának és 14. cikke (1) bekezdése második albekezdésének együttes olvasatából az következik, hogy az elállásra nyitva álló 14 napos időszak a hitelmegállapodás megkötésének napján kezdődik, ha a megállapodás tartalmazza az összes kötelezően feltüntetendő információt. Ha a kötelezően feltüntetendő információk bármelyikét az említett napon nem közlik a fogyasztóval, az elállásra nyitva álló 14 napos időszak attól a naptól kezdődik, amikor a fogyasztó megkapja a hiányzó információkat.

145. A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének a jelen indítvány 141. pontjában kifejtett céljára, valamint arra a tényre tekintettel, hogy az e rendelkezés által említett információkat „világos és egyértelmű módon” kell megadni, a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy úgy kell tekinteni, hogy a kötelezően feltüntetendő információkat nem az említett irányelvnek

[58] Lásd a 2008/48 irányelv (31) preambulumbekezdését és a 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítéletet (C-66/19, EU:C:2020:242, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-33/20, C-155/20 és C-187/20, EU:C:2021:629, 46. pont).

[59] 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet (C-66/19, EU:C:2020:242, 45. pont).

[60] Ugyanott, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még a 2008/48 irányelv (9) preambulumbekezdését.

[61] Lásd analógia útján: 2015. október 1-jei ERSTE Bank Hungary ítélet (C-32/14, EU:C:2015:637, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

megfelelően adták meg, ha azok annyira hiányosok vagy tartalmilag annyira pontatlanok, hogy tartalmuk megtéveszti a fogyasztót a jogait és kötelezettségeit illetően.[62] A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy jelen ügyben ez ténylegesen így van-e.

146. Nem meggyőző számomra a C. Bank, a Volkswagen Bank, az Audi Bank és a német kormány azon érve, amelyet abból a tényből próbálnak kovácsolni, hogy a nemzeti jog már előír szankciókat arra az esetre, ha a hitelmegállapodásban pontatlanul szerepelnek kötelezően feltüntetendő információk, aminek következtében aránytalan lenne megkövetelni, hogy az elállásra nyitva álló időszak ne a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően kezdődjön meg. Ezen elállásra nyitva álló időszak megkezdésének elmaradása egyenes következménye annak, hogy a hitelező elmulasztotta közölni a fogyasztóval az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említett kötelezően feltüntetendő információkat. Mivel a 2008/48 irányelv teljes harmonizációt ír elő, a tagállamok nem hagyhatják figyelmen kívül, illetve nem mellőzhetik a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését. A jelen indítvány 145. pontjában kifejtett minősítésre tekintettel e követelmény tehát nem tekinthető aránytalannak.

147. Hozzátenném, hogy az alperes bankok állításával ellentétben nincs szó arról, hogy létrejönne „az elálláshoz való folyamatos jog időszaka”. Ahogyan azt a jelen indítvány 150. pontjában kifejtem, azt követően, hogy a felek teljes mértékben teljesítették a szerződést, a 2008/48 irányelv 14. cikkében előírt elállási jog már nem gyakorolható.

148. A fentiek tükrében azt javaslom, hogy a Bíróság a C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett második kérdésre azt a választ adja, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második albekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az elállásra nyitva álló időszak mindaddig nem kezdődik meg, amíg a fogyasztó az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő információkat nem kapta meg hiánytalanul és ténybelileg pontosan, kivéve, ha a közölt információk hiányos vagy pontatlan jellege nem érinti a fogyasztó jogai és kötelezettségei terjedelmének értékelésével kapcsolatos képességét, amelynek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

3. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett negyedik kérdésről

149. A C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett negyedik kérdésével[63] a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy az elállási jog fogyasztó általi gyakorlása fogyasztói hitelmegállapodás esetén visszaélésszerűnek tekinthető-e, és ha igen, milyen feltételek mellett. A Bíróság arra kér, hogy elemzésemet két szempontra irányítsam: egyrészt arra, hogy a fogyasztó elállást követő magatartására tekintettel igazolható-e az elállási jog gyakorlásának korlátozása, másrészt arra, hogy a fogyasztó gyakorolhatja-e az elállási jogát, ha a felek a hitelmegállapodást teljes mértékben teljesítették.[64]

[62] Ez utóbbival kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Bíróság a Home Credit Slovakia ítéletében kimondta, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében említettek közül egyes tartalmi elemek jellegüknél fogva nem érinthetik a fogyasztó kötelezettségvállalása mértékének értékelésével kapcsolatos képességét. Ilyen tartalmi elemek különösen az ezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének v) pontjában említett illetékes felügyeleti hatóság neve és címe (2016. november 9-i ítélet, C-42/15, EU:C:2016:842, 72. pont).

[63] Amint azt a jelen indítvány 128. pontjában megállapítom, az alábbiakban kifejtett megfontolások a C-38/21. sz. ügy negyedik kérdésére is ugyanúgy vonatkoznak.

[64] A kérdésnek ez a második szempontja a C-232/21. sz. ügy szempontjából releváns, mivel BQ a kölcsön teljes összegét visszafizette.

150. Ami a kérdés második vonatkozását illeti, egyetértek Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai ügyre vonatkozó indítványában kifejtett megközelítéssel.[65] Annak megállapítását követően, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése *elállási*, nem pedig *felmondási* jogot állapít meg, és hogy a szerződés teljesítése a szerződéses kötelezettségek megszűnésének természetes mechanizmusa, Hogan főtanácsnok azt a következtetést vonta le, hogy e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az abban foglalt elállási jog nem gyakorolható azt követően, hogy a hitelmegállapodást mindkét fél teljes mértékben teljesítette. A 2008/48 irányelv (34) preambulumbekezdése alátámasztja Hogan főtanácsnok következtetését. E preambulumbekezdés kimondja, hogy ez az irányelv a 2002/65 irányelvben meghatározottakhoz hasonló feltételek mellett írja elő az elállási jogot, míg az utóbbi irányelv 6. cikke (2) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy az általa előírt elállási jog nem alkalmazható az „olyan szerződések[re], amelyeket a fogyasztó kifejezett kérelmére mindkét fél teljes mértékben teljesített, mielőtt a fogyasztó elállási jogát gyakorolná”. Hogan főtanácsnok továbbá megjegyzi, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkében meghatározott tájékoztatási kötelezettségek célja, hogy a fogyasztók megismerhessék a szerződés teljesítése során őket megillető jogok, illetve az őket terhelő kötelezettségek terjedelmét. Ezek a kötelezettségek már semmilyen további célt nem szolgálnak a szerződés teljes körű teljesítését követően.

151. Ami az első szempontot illeti, a Bíróság, miután megállapította, hogy a 2008/48 irányelv nem tartalmaz az ezen irányelv által a fogyasztónak biztosított jogokkal való visszaélésre vonatkozó rendelkezéseket, a Volkswagen Bank és társai ítéletében megerősítette azt az általános uniós jogi elvet, amely szerint nem lehet visszaélésszerű vagy csalárd célok előmozdítása érdekében uniós jogi rendelkezésre hivatkozni.[66] Ennek megfelelően a Bíróság azt vizsgálta, hogy a fogyasztó elállási jogának a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti gyakorlását nem korlátozta-e az uniós jog ezen általános elvének a jelen ügy keretében való alkalmazása.[67]

152. Ezt az elemzést ajánlom a Bíróságnak elfogadásra. A 2008/48 irányelv 14. cikke kifejezetten biztosítja a fogyasztó számára a hitelmegállapodástól való elállás jogát. E jog gyakorlásának meg kell felelnie az uniós jognak, amelynek szerves részét képezi a joggal való visszaélés általános tilalma. Ismételten osztom Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai ügyre vonatkozó indítványában kifejtett álláspontját, miszerint az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jogból eredő jog gyakorlásának visszaélésszerű jellegére való hivatkozás lehetőségét kizárólag ezen elv, nem pedig a nemzeti jog követelményei alapján kell értékelni.[68]

153. A Cussens és társai ítéletben, amely az ingatlanértékesítés hozzáadottértékadó-mentességének megtagadásával kapcsolatos jogorvoslatra vonatkozott, a Bíróság kimondta, hogy a visszaélésszerű magatartás tilalma az azt érvényesítő nemzeti intézkedéstől függetlenül a belső jogrendben közvetlenül alkalmazható e mentességnek a megtagadása céljából, anélkül hogy ez ellentétes lenne a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével.[69] Az említett ítélkezési gyakorlatból és a jelen indítvány 152. pontjában foglaltakból az

[65] Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-33/20, C-155/20 and C-187/20, EU:C:2021:629, 106–108. pont).

[66] Az uniós jogi szabályozás alkalmazása nem terjed ki az abból a célból végrehajtott ügyletekre, hogy csalárd módon vagy visszaélésszerűen részesüljenek az uniós jog által biztosított előnyökből (2018. február 6-i Altun és társai ítélet, C-359/16, EU:C:2018:63, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[67] 2021. szeptember 9-i Volkswagen Bank és társai ítélet (120. és 121. pont).

[68] Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványa (C-33/20, C-155/20 and C-187/20, EU:C:2021:629, 112. pont).

[69] 2017. november 22-i Cussens és társai ítélet (C-251/16, EU:C:2017:881, 44. pont).

következik, hogy a német jogalkotónak nem szükséges olyan jogszabályt elfogadnia, amely felhatalmazza a nemzeti bíróságot arra, hogy korlátozza az elállási jog gyakorlását, ha az visszaélésszerűnek tekinthető.[70]

154. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint visszaélésszerű magatartás bizonyításához egyrészt objektív körülmények együttese szükséges, amelyből az következik, hogy az uniós szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósul meg e szabályozás célja, másrészt pedig egy szubjektív elem szükséges, amely azon szándékban áll, hogy ezen uniós szabályozáson alapuló előnyt az annak megszerzéséhez szükséges feltételek mesterséges módon való megteremtése útján szerezzék meg.[71] Noha a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során szükség esetén pontosításokat adhat annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a kérdést előterjesztő bíróságnak ezen értelmezés alkalmazása során, ezen utóbbi bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az általa elbírálandó ügyben a tények és körülmények összességének figyelembevételével a visszaélésszerű magatartást megvalósító elemek fennállnak-e.[72]

155. A Volkswagen Bank és társai ítéletében a Bíróság objektív elemre korlátozta a vizsgálatot, és megállapította, hogy ha az eladó vagy szolgáltató nem bocsátotta a fogyasztó rendelkezésére a 2008/48 irányelv 10. cikkében említett információkat, és ez utóbbi úgy dönt, hogy a szerződés megkötését követő tizennégy napon túl áll el a hitelmegállapodástól, ezen eladó vagy szolgáltató még akkor sem hivatkozhat joggal való visszaélésre az említett fogyasztóval szemben, ha a szerződés megkötése és az elállása között jelentős idő telt el. A Bíróság erre a következtetésre azt követően jutott, hogy megállapította, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikke által követett cél abban áll, hogy a fogyasztó az igényeinek leginkább megfelelő szerződést választhassa ki. A fogyasztó tehát elállhat az általa kötött olyan szerződéstől, amelyről a gondolkodási időn belül kiderül, hogy nem felel meg a fogyasztó igényeinek. A 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második albekezdése b) pontjának célja továbbá annak biztosítása, hogy a fogyasztó megkapja a szerződéses kötelezettségvállalása terjedelmének értékeléséhez szükséges valamennyi információt, és hogy szankcionálja azt az eladót vagy szolgáltatót, amely nem bocsátja a fogyasztó rendelkezésére ezeket az információkat.[73]

156. Egyetértek az alapeljárásokban alperes bankok és a német kormány által kifejtett azon álláspontt al, amely szerint a Bíróság e megállapításával nem zárta ki annak lehetőségét, hogy olyan konkrét esetben, amelyet a puszta időmúláson túlmutató különleges körülmények jellemeznek, a fogyasztó elállási jogának gyakorlása visszaélésszerűnek minősüljön.[74] Konkrétabban úgy vélem, hogy főszabály szerint a fogyasztó elállást követő magatartásából lehet arra következtetni, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdéséből eredő jogát visszaélésszerűen gyakorolta. Mivel a joggal való visszaélés fennállása megköveteli a nemzeti bíróságtól, hogy valamennyi tényt és körülményt figyelembe vegye, a bíróság a szerződéstől való elállást követően felmerülő tényeket is figyelembe veheti.[75]

[70] Lásd e tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdésének b) pontját.

[71] 2021. szeptember 9-i Volkswagen Bank és társai ítélet (C-33/20, C-155/20 and C-187/20, EU:C:2021:736, 122. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[72] 2016. április 14-i Cervati és Malvi ítélet (C-131/14, EU:C:2016:255, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[73] 2021. szeptember 9-i Volkswagen Bank és társai ítélet (C-33/20, C-155/20 and C-187/20, EU:C:2021:736, 123–126. pont).

[74] A Bizottság azt is elismeri, hogy amennyiben mind az objektív, mind a szubjektív körülmények a fogyasztó általi visszaélésre utalnak, amelynek értékelése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, e fogyasztó kivételesen megakadályozható elállási jogának gyakorlásában.

[75] Lásd ebben az értelemben: 2014. március 13-i SICES és társai ítélet (C-155/13, EU:C:2014:145, 34. pont).

157. A fogyasztó szerződéstől való elállást követő magatartása arra utalhat, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének jelen indítvány 155. pontjában ismertetett céljai valójában nem valósultak meg, vagy másként fogalmazva, az elállási jog gyakorlásának eredménye ellentétes e célokkal. E magatartás figyelembevétele lehetővé teszi a szubjektív elem fennállására vonatkozó következtetések levonását is, és konkrétabban annak megállapítását, hogy a fogyasztó kizárólag azzal a céllal gyakorolta elállási jogát, hogy mesterségesen olyan gazdasági előnyhöz jusson, amelyet az uniós jog nem biztosít.

158. A fentiekre tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy értelmezze, hogy az e rendelkezésben előírt elállási jog nem gyakorolható azt követően, ha a hitelmegállapodást a felek teljes mértékben teljesítették. E rendelkezéssel nem ellentétes az, hogy a nemzeti bíróságok olyan konkrét esetben, amelyet a puszta időmúláson túlmutató különleges körülmények jellemeznek, megvizsgálják, hogy a fogyasztó elállási jogának gyakorlása visszaélésszerű volt-e. Annak megállapítása érdekében, hogy e visszaélés konkrét ügyben fennáll-e, a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie valamennyi releváns tényt és körülményt, beleértve adott esetben az említett elállást követő eseményeket is.

4. A C-47/21. és a C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett ötödik kérdésről

159. A C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy ellentétes-e a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy amennyiben a hitelmegállapodás, amelytől a fogyasztó eláll, adásvételi szerződéshez kapcsolódik, e fogyasztó csak azt követően kérheti a kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetését, hogy a megvásárolt dolgot a hitelezőnek visszaadta, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot visszaadta. A kérdést előterjesztő bíróság továbbá arra is választ kíván kapni, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által a polgári perrendtartás alapján ebből az előzetes visszaszolgáltatási kötelezettségből levont következtetések összeegyeztethetők-e az uniós joggal.

160. Amint arra a Bizottság helyesen rámutat, a 2008/48 irányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a hitelmegállapodástól való elállásnak az e megállapodáshoz kapcsolódó adásvételi szerződésre gyakorolt következményeire vonatkozna.[76]

161. Egyetértek a német kormány és a Bizottság azon álláspontjával, miszerint ilyen körülmények között a tagállamok feladata, hogy nemzeti jogukban meghatározzák ezeket a következményeket. Ezt a megközelítést megerősíti a 2008/48 irányelv (35) preambulumbekezdése, amelynek értelmében amennyiben a fogyasztó olyan hitelmegállapodástól áll el, amellyel összefüggésben árura tett szert, „ezen irányelv nem érinti a tagállamoknak az áru visszaadására vagy bármely kapcsolódó kérdésre vonatkozó szabályozását”.[77]

162. A jelen ügyekben a német kormány írásbeli észrevételeiből kitűnik, hogy a szóban forgó nemzeti szabályok a 2011/83 irányelv 13. cikkének (3) bekezdésén alapulnak. E megközelítés önmagában nem kifogásolható, feltéve, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a

[76] Az ilyen hitelmegállapodás akkor minősül „kapcsolt hitelmegállapodásnak”, ha a 2008/48 irányelv 3. cikkének n) pontjában foglalt feltételek teljesülnek.

[77] Lásd még: Hogan főtanácsnok Volkswagen Bank és társai ügyre vonatkozó indítványa (126–128. pont).

hasonló, belső jellegű esetekre vonatkozó szabályok (egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által a fogyasztók részére biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve). [78]

163. A kérdést előterjesztő bíróság nem kéri a Bíróság segítségét annak meghatározásában, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás megfelel-e az egyenértékűség elvének, és nem állnak a Bíróság rendelkezésére olyan információk, amelyek kétséget ébresztenének a nemzeti szabályozásnak az ezen elvnek való megfelelését illetően.

164. Ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, a Bíróság rendelkezésére álló információk fényében és a kérdést előterjesztő bíróság által esetlegesen elvégezhető vizsgálatok fenntartásával nem vagyok meggyőződve arról, hogy az előzetes visszaszolgáltatási kötelezettség általánosságban a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teheti a fogyasztó számára a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogának gyakorlását. A kérdést előterjesztő bíróság által kifejezett aggodalmak lényegében azon a feltételezésen alapulnak, hogy a hitelező megtámadja az elállás érvényességét, és a fogyasztónak jogi lépéseket kell tennie a havi törlesztőrészletek visszatérítése érdekében. Ha e kereset keretében bebizonyosodna, hogy a gépjármű előzetes visszaszolgáltatása nem volt indokolt, a fogyasztónak meg kellene kísérelnie a gépjármű visszaszolgáltatását, és ezzel további perek kockázatának tenné ki magát. Amennyiben az előzetes visszaszolgáltatás indokolt, a fogyasztónak úgy kell érvényesítenie a visszatérítés iránti követelését, hogy a gépjárművet nem tudja megtartani. A kérdést előterjesztő bíróság arra a tényre is hivatkozik, hogy a gépjárművek gyakran szakmai tevékenység gyakorlásához szükségesek, és jelentős összegű tőkét képviselnek. Ha a fogyasztóknak úgy kell visszaadniuk a gépjárműveket a hitelezők részére, hogy nem tudják, hogy az elállás hatályos-e, és így azt sem, milyen időtartamon belül kapnak visszatérítést, amely lehetővé teszi számukra helyettesítő gépjárműveket megvásárlását, akkor ez visszatartja őket attól, hogy gyakorolják a szerződéstől való elállás jogát.

165. A különböző megfontolások, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság kifejt, spekulatív jellegűnek tűnnek. E megfontolások nem elegendőek annak megállapításához, hogy az előzetes visszaszolgáltatás követelménye olyan jelentős akadályt jelent, amely visszatarthatja a fogyasztót az elállási jog gyakorlásától. Amint azt az alperes bankok és a német kormány mind írásbeli észrevételeikben, mind a tárgyaláson kifejtették, amit lényegében nem cáfoltak meg, viszonylag bevett gyakorlat, hogy a fogyasztó az elállási jog gyakorlását követően nem szolgáltatja vissza a gépjárművet, hanem tovább használja azt anélkül, hogy a hitelezőnek megtérítené az adott időszakban bekövetkezett értékcsökkenését.

166. Még kevésbé vagyok meggyőződve a jelen ügyekben a tényleges érvényesülés elvének megsértéséről, mivel a 2011/83 irányelv 13. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben a fogyasztó eláll az ezen irányelv hatálya alá tartozó adásvételi szerződéstől, az eladó vagy szolgáltató mindaddig visszatarthatja a kifizetett vételár visszatérítését, amíg az árut vissza nem küldték, vagy a fogyasztó nem igazolja, hogy az árut visszaküldte.

167. Az ötödik kérdés második részére véleményem szerint ugyanazt a választ kell adni, mint az elsőre. Amint a német kormány írásbeli észrevételeiben kifejti, a BGB 322. §-a (2) bekezdésének a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) által analógia útján történő alkalmazása csupán az előzetes visszaszolgáltatási kötelezettség eljárási következménye.

[78] Lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Caixabank és Banco Bilbao Vizcaya Argentaria ítélet (C-224/19 és C-259/19, EU:C:2020:578, 83. pont).

168. Ilyen körülmények között azt javaslom, hogy a Bíróság a C-47/21. és C-232/21. sz. ügyekben előterjesztett ötödik kérdésre azt a választ adja, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodás esetében a fogyasztó elállási jogának érvényes gyakorlását követően a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, a teljesített kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetésére vonatkozó követelése csak akkor válik esedékessé, ha a fogyasztó a megvásárolt dolgot átadta a hitelező részére, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot a hitelező részére átadta, továbbá a fogyasztónak az általa teljesített kölcsön-törlesztőrészleteknek az adásvétel tárgyának átadását követően történő visszafizetése iránti keresetét mint megalapozatlant el kell utasítani, ha a hitelező e dolog átvételével nem esett jogosulti késedelembe.

VI. Végkövetkeztetések

169. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

1) A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá tartoznak a kilométer alapú elszámolást tartalmazó, körülbelül két–három éves futamidejű gépjárműlízing-szerződések, amelyeket a rendes felmondási jog formanyomtatványon történő kizárásával kötöttek, amelyek a megállapodás tárgyának tekintetében sem magukban a szerződésekben, sem más különálló megállapodásban nem írják elő a fogyasztó számára a megvásárlás kötelezettségét, és e szempontból úgy kell tekinteni, hogy a megvásárlás kötelezettség fennáll, ha arról a lízingbe adó egyoldalúan határoz, és amelyek esetében a fogyasztónak gondoskodnia kell a gépjármű teljes körű casco biztosításról, az ő kötelezettsége a gépjármű hibái miatti, harmadik személyekkel szembeni (különösen a gépjármű--kereskedéssel és a gépjármű gyártójával szembeni) jogérvényesítés, és a fogyasztó viseli az elvesztés, a károsodás és az értékcsökkenés kockázatát. E tekintetben nem a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelv 3. cikkének c) pontja értelmében vett hitelmegállapodásokról vagy a 2011/83 irányelv 2. cikkének 12. pontja, valamint a fogyasztói pénzügyi szolgáltatások távértékesítéssel történő forgalmazásáról, valamint a 90/619/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK irányelv és a 98/27/EK irányelv módosításáról szóló, 2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében vett, pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről van szó.

2) A 2011/83 irányelv 2. cikkének 9. pontját úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározottak szerint az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személy üzlethelyiségét ezen eladó vagy szolgáltató „üzlethelyiségének” kell tekinteni. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az előtte folyamatban lévő ügy konkrét körülményei között és a nemzeti jog alapján a közvetítő az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében járt-e el a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés megtárgyalása vagy megkötése céljából.

3) A 2011/83 irányelv 16. cikkének l) pontját úgy kell értelmezni, hogy az abban előírt kivétel nem vonatkozik a kilométer alapú elszámolást tartalmazó gépjárműlízing-szerződésekre.

4) A 2011/83 irányelv 2. cikkének 7. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy szerződés nem minősülhet távollevők között kötött szerződésnek, ha az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében eljáró személy a fogyasztó fizikai jelenlétében vesz részt az e szerződéssel kapcsolatos tárgyalásokon. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az előtte folyamatban lévő ügy konkrét körülményei között és a nemzeti jog alapján a közvetítő az eladó vagy szolgáltató nevében vagy képviseletében járt-e el a kilométer alapú elszámolást tartalmazó lízing-szerződés megtárgyalása céljából.

5) A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett p) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügy tárgyát képezi, amely olyan jogszerűségi vélelmet állít fel, amely szerint ha valamely hitelmegállapodás törvény által előírt mintának megfelelő kikötést tartalmaz, e kikötés megfelel az elállási joggal kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó nemzeti jogszabályi követelményeknek, még akkor is, ha nem teljesíti az említett irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjában foglalt követelményeket. A magánszemélyek közötti jogvitában eljáró nemzeti bíróság nem köteles kizárólag az uniós jog alapján mellőzni e nemzeti szabályok alkalmazását, még akkor sem, ha azok ellentétesek a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával, azon fél kártérítéshez való jogának sérelme nélkül, akit a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetetlensége következtében sérelem ért.

6) A 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második albekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az elállásra nyitva álló időszak mindaddig nem kezdődik meg, amíg az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében előírt kötelezően feltüntetendő információkat nem közölték hiánytalanul és ténybelileg pontosan a fogyasztóval, kivéve, ha a közölt információk hiányos vagy pontatlan jellege nem érinti a fogyasztó jogai és kötelezettségei terjedelmének értékelésével kapcsolatos képességét, amelynek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

7) A 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az abban előírt elállási jog nem gyakorolható azt követően, ha a hitelmegállapodást a felek teljes mértékben teljesítették. E rendelkezéssel nem ellentétes az, hogy a nemzeti bíróságok olyan konkrét esetben, amelyet a puszta időmúláson túlmutató különleges körülmények jellemeznek, megvizsgálják, hogy a fogyasztó elállási jogának gyakorlása visszaélésszerű volt-e. Annak megállapítása érdekében, hogy e visszaélés konkrét ügyben fennáll-e, a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie valamennyi releváns tényt és körülményt, beleértve adott esetben az említett elállást követő eseményeket is.

8) A 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodás esetében a fogyasztó elállási jogának érvényes gyakorlását követően a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, a teljesített kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetésére vonatkozó követelése csak akkor válik esedékessé, ha a fogyasztó a megvásárolt dolgot átadta a hitelező részére, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot a hitelező részére átadta, továbbá a fogyasztónak az általa teljesített kölcsön-törlesztőrészleteknek az adásvétel tárgyának átadását követően történő visszafizetése iránti keresetét mint megalapozatlant el kell utasítani, ha a hitelező e dolog átvételével nem esett jogosulti késedelembe.